A°. 1862. N°. 25. Zaturdag 29 Maart. Elfde Jaargang.

JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERL.-INDIE.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor *Batavia* . . . . ƒ 12,50.
" *Java* . . . . " 15,—.
" de *Buitenbezittingen* . . . . . . " 17,50.
" *Nederland* . . . . " 22,50.
De betaling geschiedt vooruit — Brieven franco.

Hoofd-Bureau: te *Batavia* bij H. M. van Dorp; **Agenten:** te *Samarang*, de Groot, Kolff & Co. en G. C. T. van Dorp; te *Soerabaija*, le Roy & Co.; te *Pasoeroean*, Weijermans & Co.; te *Cheribon*, Blok & Co.; te *Tagal*, Mevr. de Wed. G. M. van Dorp; te *Madioen*, C. A. van der Voort; te *Amboina*, A. Harmsen; te *Makassar*, W. Eekhout & Co., en voor *Nederland*, J. Noordendorp, Pijpenmarkt te *Amsterdam*.

De **JAVA-BODE** verschijnt op **Woensdag** en **Zaturdag** van elke week, vóór posttijd.

Prijs der Advertentiën.
Voor de vijf woorden . . . . ƒ 0,50.
" idem bij eerste of meerdere herhaling " 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.
Inzending der Advertentiën op den dag der uitgave vóór **12** uur

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

Sluiting der Mail,
op Maandag den 31sten Maart.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
G. SCHIMMELPENNINCK, Jr.
en
E. COSTER.
Soerabaija, 27 Maart 1862. (1077)

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, *Charlotte Amalia van Barneveld, Tonneboeijer.*
Pakies, 11 Maart 1862. (1066)

Bevallen van eene DOCHTER, *C. H. van Dijk*, geb. *Voorsteegh.*
Tagal, 20 Maart 1862. (1068)

Bevallen van een' ZOON, *C. F. van den Berg, Holle,*
Batavia, 22 Maart 1862. (1036)

On the 24th inst at Cramat Mrs. *William Ebbs* née *Wilmans* of a DAUGHTER. (1047)

Op den 30 Januarij jl. overleed te Bussem bij Naarden, onze geliefde vader de Heer *H. L. Brusse*, in den ouderdom van ruim 71 jaren.
L. H. BRUSSE,
E. C. BRUSSE,
C. J. BRUSSE.
Batavia, 26 Maart 1862. (1048)

HOUT-VENDUTIE

op Maandag den 31sten Maart 1862,
op het Plein nabij het kadastraal Bureau,
door
Gebrs. BEIJNON,
van eene belangrijke partij
SINDOR BALKEN EN PLANKEN, ENZ.
Deze Houtsoort is tevens zeer geschikt tot het vervaardigen van Meubelen. (1041)

VENDUTIE

op Maandag, 31 Maart 1862,
wegens vertrek,
ten huize van den Heer **H. L. JANSSEN,** Hoofd-Ingenieur, Chef der Telegrafie, op *Passer-Senin*, bij *Parapattan*,
door
Gebrs. ROSELJE & Co.,
van eenen netten en slechts korten tijd gebruikten Inboedel,
bestaande uit wel onderhouden
Meubilair, Rijtuigen, goedloopende Paarden, etc.
Zondag te voren te bezigtigen. (1051)

Vendutie 4 pCt., Dingsdag 1 April aanstaande,
voor het Commissiehuis van
van den Biesen & Modderman,
van diverse Goederen,
LIJNWADEN, KAPLEDER, Parijsche PENDULES, 200 Vaatjes BOTER, 75 Zakken Java KOFFIJ, 25 Kisten Hollandsche AUGURKEN, BIER, KRAMERIJEN, ZEEP, enz.
en ten half Elf ure,
Een Huis gelegen *Voorrij Oost*,
Blok L. Deel 35, Verponding No. 2041. (1085)

Op den tweeden April 1862,
wegens vertrek,
verkooping van den Inboedel van H. LASTDRAGER,
waarbij een Handchais, Kinderrijpaard met Zadel, twee Wagenpaarden,
benevens nog een span do. bijzonder goed.
Berendregtslaan.
N. B. Geene goederen zullen bijgebragt worden. (1043)

De geannonceerde Vendutie van Woensdag den 2den April, zal worden gehouden voor het Commissiehuis van de Ondergeteekenden, in stede van in de Pakhuizen van de Heeren
PITCAIRN, SYME en Co.
(1095) JOHN PRYCE en Co.

Vendutie op Woensdag, den 2den April 1862,
à 4 pCt. Vendusalaris,
voor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & Co.,
van een groot factuur Glaswerk,
waaronder:
45 kisten Hangstolpen, Lampbollen, Onderschotels, Lampglazen, Glazenschotels en Borden,
verder:
van een partij IJzerwerk,
als:
SCHROEVEN, BIJTELS, HAMERS, SLOTEN. MESSEN, LEPELS; PRESENTEERBLADEN. etc., etc,
alsmede van:
10 kisten katoenen Parapluien,
100 zakken Zemelen en
100 « Meel,
pas aangebragt. (1049)

VENDUTIE

op Donderdag, den 3den April 1862,
vaor het Commissiehuis van
JOHN PRYCE & Co.,
tot sluiting van rekening,
van fraaije Medaillon Spiegels, Schilderijen, Behangsel papier met randen, Tafel Kristal, Glaswerk,
Scheerétuis, Reisnecessaires, Mailstoelen, zilveren Horologiën, Patent Sloten, Jagtmessen, Scharen, Pennemessen, enz., enz.
en ten **10 ure precies**, ten overstaan van de Bataviasche Weeskamer, van circa
50 picols witte Rijst in goeniezakken. (1097)

OP DE VENDUTIE

van DONDERDAG, den 3den *April*,
wordt nog verkocht:
Eene keurige Collectie Indische Wapenen.
afkomstig van in de laatste jaren plaats gehad hebbende expeditien.
(1098) JOHN PRYCE & Co.

Op de Vendutie

van Donderdag den 3den April,
worden nog verkocht:
103 vaten Zout Vleesch.
72 zakken Beschuit,
geschikt voor Paardenvoeder, en
eene groote Partij Suiker,
in kleine Kraudjangs.
(1096) JOHN PRYCE en Co.

HOUT-VENDUTIE

op Donderdag, 3 April 1862,
op het Heemradenplein,
door
Cassalette & Co.,
van
Balken, Dolken en Sirappen. (1067)

VENDUTIE

op Vrijdag den 4 April 1862,
voor het Commissiehuis van
van den Abeelen & Co.,
van Chitzen, Sarongs, Hoofddoeken, ronde Tapijten, Zeildoek, Porter op 1/1 en 1/2 flesschen, Amerikaansch Meel, Wagen en Bendij Tuigen, Picalhly en Pickles, Jams, Waterkrackers, enz. (1099)

VENDUTIE

op Vrijdag den 8 April 1862,
ten huize van den Heer **G. H. B. L. RUDOLPH,**
Koningsplein Oostzijde,
door
CASSALETTE & Co.,
van eenen netten INBOEDEL,
Wagens, Paarden, enz.
later breeder te omschrijven.
(1100)

VENDUTIE

op Vrijdag, 4 April 1862,
WEGENS VERTREK,
voor het woonhuis van den Heer **O. de Bruyn Kops**, op *Tana-Abang*,
door
Van Slooten, Morgan & Co.,
van eenen
netten Inboedel,
bestaande uit Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Kasten, Stoelen, Tafels, Canapés, Ledikanten, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, fraaije Pleetwerken.
Voorts: RIJTUIGEN, 2 Spannen WAGENPAARDEN, een bijzonder fraai Battak RIJPAARD en een Preanger RIJPAARD, goed gedresseerd, Tuigen, enz. (1078

Op order van den franschen Consulairen Agent te *Soerabaija*,
zal door tusschenkomst van het
Vendu-kantoor te Soerabaija.
op Maandag den 7den April 1862,
des voormiddags ***ten Elf ure***, ten kantore van de Ondergeteekenden publiek verkocht worden aan den meestbiedenden, het Fransche
Driemastschip

REINE DES ANGES,
groot ***343*** Fransche tonnen, gekoperd en kopervast in 1859 gebouwd te St. VAAST met deszelfs staand en loopend want, Inventaris en toebehooren, zooals hetzelve ter reede ***Soerabaija*** is liggende zijnde het laatst gevoerd geweest door Kapitein A. GUILLARD.
De Agenten,
P. KERVEL & Co.
Soerabaija, 21 Maart 1862. (1070)

Publieke Verkooping.
Op den 18den April 1862, in de Gouvernementsherberg te *Cheribon*,
van het regt van Opstal met daartoe behoorende Rijstpelmolen, Woonhuis en verdere gebouwen,
gelegen om en nabij de hoofdplaats, toebehoorende aan den Heer
E. J. Bédier de Prairie,
een en ander breeder omschreven in de ***Java-Courant*** 8 Maart 1862 No. 20.
Stukken ter visie bij het Vendu-kantoor te ***Cheribon.*** (1076)

Op Zaturdag, den 26sten April 1862,
des voormiddags ten 10 ure,
in het Lokaal van het Vendu-kantoor te Batavia, zullen door de Ondergeteekenden publiek aan de meestbiedenden worden verkocht,
de ondervolgende Perceelen, gelegen in de *Gang Pool*,
als:

1. Een ERF, bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito blokken bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen in Blok M, 3 deel, sectie 3, sub No. 202, buurt of wijk Koningsplein, bij de Verponding geregistreerd onder No. 8821, thans bewoond door den Heer Mr. DE EERENS.
2. Een ERF, bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen in blok M. 3 deel. sectie 3, sub No. 198, buurt of wijk Rijswijk, bij de verponding geregistreerd onder No. 8817, thans onbewoond en
3. Een ERF, bebouwd met een Steenen Woonhuis en dito bijgebouwen, allen met pannen gedekt, gelegen in Blok M, 3 deel, sectie 3, sub No. 199, buurt of wijk Rijswijk, bij de verponding geregistreerd onder No. 8818, thans bewoond door den Heer BEIJNON, en zulks alles ten behoeve van de verbandhouders.

De Oost-Indische Maatschappij van Administratie en Lijfrente, (Kantoor Batavia), qq.
G. SUERMONDT,
(1088) VAN BERESTEIJN,
Administrateuren.

Wegens vertrek:
zal op een nader te bepalen dag, ten overstaan van het Vendu-departement worden verkocht, onder nadere goedkeuring van het Gouvernement,
het Transport Contract van 's Lands Producten en Zout, tusschen Batavia, Pakkies en Tjicao,
met het geheele daarbij behoorende materieël, enz., enz
Inlichtingen zijn te bekomen bij den Eigenaar-Contractant. (1101)

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

Op nader te bepalen dag zal ten overstaan van het VENDU-DEPARTEMENT alhier, ingevolge authorisatie van den Resident van *Batavia*, in publieke Veiling worden verkocht:

Het Gekoperd en Kopervast Nederlandsch
FREGATSCHIP
Pieter Corns. Zoon Hooft,
laatst gevoerd door Kapt. N. KOENS, groot 479 gemeten Lasten of 907 Tonnen, ladende p. m. 17000 Pikols; met deszelfs VOLLEDIGEN INVENTARIS en TOEBEHOOREN, waaromtrent het noodige in tijds zal worden bekend gesteld.
Informatiën zijn intusschen te bekomen bij
de Agenten:
(1055) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Tegen Medio April,
zullen de Ondergeteekenden Vendutie houden in het Lokaal der Harmonie, van eene belangrijke Collectie meerendeels
Fransche Boekwerken,
waarvan Catalogus tijdig verkrijgbaar zal zijn.
(1081) G. KOLFF en Co.

v. Walchren & v. Dorp,

HANDEL-. TOKO- EN COMMISSIEHUIS.

ROODE BORDEAUX WIJNEN op fust en in kisten afgetapt.
Fijne Roode en Witte BORDEAUX WIJNEN.
BOURGOGNE WIJNEN.
Fijne en Ordinaire RHIJN- en MOESELWIJNEN.
Roode PORTWIJN op fust en op flesschen.
Witte Idem op flesschen.
Fijne en Ordinaire MADEIRA en TENERIFFE WIJNEN op fust en op flesschen.
Prima en Ordinaire CHAMPAGNE WIJNEN.
Holl. BIER, Eng. BIER, Bayersch BIER } in soorten, op fust en op flesschen.
Fijne en Ordinaire Fransche COGNAC op fust en op flesschen.
Bessen GENEVER; Genever A.V.H. en andere goede merken.
Onvervalscht SELTERSWATER.
Hollandsche, Fransche, Engelsche, Duitsche } PROVISIEN in BLIK, enz.
GESLAGT in flesschen en vaatjes.
Gezouten RUNDVLEESCH in vaatjes.
Gerookte OSSENMUISJES en SAUCIJS DE BOULOGNE in blik.
Gerookt VLEESCH en HAMMEN.
Diverse soorten KAZEN.
Diverse merken BOTER.
MANDARIJN GEMBER.
KOEK, BANKET, SUIKERWERK en GEDROOGDE VRUCHTEN.
Poeder- en andere CHOCOLAAD, JAMS, MOSTARD, ZUREN, GENUAOLIE, AZIJN, etc.
SPIEGELS en SCHILDERIJEN.
Eng. HANG-, TAFEL-, MUUR- en KANTOORLAMPEN.
PORCELEIN-, GLAS- en AARDEWEKK
TAFEL- en RIJTUIGKAARSEN.
TAFELGOED in stellen, HANDDOEKGOED, DAMAST, TAFELKLEEDEN, TOILINET in soorten.
Divers PLEETWERK
Berlijnsch-zilveren LEPELS en VORKEN in stellen.
Eng. TAFELMESSEN in stellen.
Manila- en Havana SIGAREN in soorten.
BIJOUTERIEN, PARFUMERIEN en GALANTERIEN.
(1064)

COMMISSIEHUIS

van

J. SPEET.

Bij den ondergeteekende zijn steeds voorhanden:

Fraaije Nieuwe
TENTWAGENS,
Mylords, Handwagentjes,
BENDIE'S, PALANQUINS,
alles tegen zeer matige PRIJZEN.
(1056) J. SPEET.

N. PASCAL,

Fabriquant de Chaussures en tout genre.
a l'honneur de prévenir le public qu'il vient de recevoir **directement de Paris un grand assortiment de**
CHAUSSURES,
pour Messieurs, Dames et Enfants.
(1030)

Per Catharina Jacoba Henriette:
Puike ZOETEMELKSCHE en Leidsche KAZEN.
(1092) VAN WALCHREN EN VAN DORP.

COMMISSIEHUIS,
van
P. SCHREUDER.
Ontvangen een factuur
Parijsche Heeren en Dames SCHOENEN.
(1071)

HEDEN ONTVANGEN:
een klein, doch exquis factuurtje
Bombay-Voorwerpen,
bestaande uit:
WERKDOOZEN, INKTKOKERS, HANDSCHOENDOOZEN, MANDJES, PORTEFEUILLES, SPELDENKUSSENS. VISITEKAARTEN DOOSJES, benevens DOOSJES voor NAALDEN met ZAAGSEL van SANDEL-HOUT, als middel tegen ROEST, VOUWBEENEN, etc. etc., welke Artikelen, wegens kunstmatige bewerking, elke verwachting overtreffen, bij uitnemendheid voor Cadeaux geschikt en tegen billijke prijzen te ontbieden zijn bij
(1084) V. OLISLAEGER en Co,
Juweliers en Goudsmeden. Rijswijk

BOTER,
f 13.— per vaatje, à kontant.
(1058) VAN DEN BIESEN en MODDERMAN.

Per laatste Mail ontvangen:
Een factuurtje prachtige gezette brillanten RINGEN.
(1087) VAN RIET EN WIJNVELDT.

100,000 MANILLA SIGAREN,
op nieuw ontvangen,
verkrijgbaar à kontant.
(1057) VAN DEN BIESEN en MODDERMAN.

Op nieuw ontvangen
bij
VAN RIET & WIJNVELDT
't echt Baijerisches Bock-Bier.
(1086)

WAGENMAKERIJ.
De Ondergeteekende berigt, dat bij eene ***Wagenmakerij*** heeft geopend ten zijnen huize, onder toezigt van den kundigen wagenmaker F. H. FROMBERG, en neemt de vrijheid zich bij het geachte publiek aan te bevelen.
R. C. VETTER,
(1027) *Petodjo, Kavallerie Kampement.*

IJzeren Copiëerpersen,
ten algemeene gebruike ingerigt voor *f* 15.—, *f* 20.— en *f* 25.—
COPIEER-PAPIER, KWASTEN, BOEKEN, INKT, en verdere toebehooren, pas ontvangen
bij
(1080) G. KOLFF EN Co.

Photographie Toestellen,
op ¼ en ½.
Geheel compleet voor drie formaten, en voorzien van alle benodigde preparaten, papier, etc. alsmede vergezeld van één **„Vademecum de Photographie."**
Te bekomen bij den boekhandelaar
H. M. VAN DORP,
(1074) *te Batavia*

Wederom ontvangen:
De zoo gunstig bekende Nederlandsche Schrijfinkt,
per dozijn à *f* 12,—
(1062) H. M. VAN DORP.

Pas vervaardigd:
Een stel van 6 gezigten voor de Zak-Stereoscoop, n.l.:
Een groep Javasche vruchten.
Een Inlandsch meisje de gamlang spelende,
Een Inlandsche bediende,
Soerabaija (Kalimaas),
Batavia (Rijswijk).
Djokjokarta (Kampong).
Er zijn slechts zeer weinig exemplaren van voorhanden.
W. WOODBURY.
(1089) RIJSWIJK.

HET MAGAZIJN VAN PIANO'S
van
DUBRAY & Co.,
Noordwijk.
is ruim voorzien van eene groote vers,cheidenheid uitmuntende Piano's in verschillend model uit de Parijsche fabrieken, expresselijk voor het Indisch klimaat vervaardigd.
Hiervan geven zij een ernstig gemeenden waarborg, en tevens de verzekering, dat zij, indien er, uithoofde van gemis aan soliditeit, het een of ander gebrek aan deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die tegen andere te verwisselen.
Piano's in Ruil en te Huur.
Stemmen van Piano's. Abonnements-prijs *f* 25.— per kwartaal. Reperatie van allerlei soorten van instrumenten.
Muziek, Instrumenten, Snaren,
en eindelijk: (909)
onderscheidene Orgels.

ECHT KITZINGER BIER.
(1093) VAN WALCHREN EN VAN DORP.

Ontvangen:
Eene groote fraaije BOUWDOOS met handleiding.
BELEGERING-, LOTTO-, en DOMINO-SPELLEN.
DAMBORDEN, SCHAAKSPELLEN etc.
Het Fransche LEGER voor Sebastopol, bestaande uit de Infanterie, Cavallerie en Artillerie in hunne verschillende uniformen, in olieverw, gedrukt op carton met houten voetjes prijs *f* 30.
Fraaije MAROCCO-LEDEREN PORTEMONNAIES en ZAKPORTEFEUILLES, GROOTE BUREAU PORTE-FEUILLES (SOUFFLETS.)
Passers, Trekpennen, Rapporteurs, Compassen, Passerdoozen, enz., enz.,
(1075) H. M. VAN DORP.

FABRIEK
voor
Stoom- en andere Werktuigen,
IJZER- en KOPERGIETERIJ,
KOPERSLAGERIJ en KETELMAKERIJ,
STOOMHOUTZAAGMOLEN
en
Depôt van gezaagd en ongezaagd Hout
van
(912) J. B. DROSSAERS.

Par le présent avis
J. SCHMIDT, Mr. Tailleur,
a l'honneur de faire part au public de **Batavia**,
qu'il vient de se réinstallér, à Noordwijk,
et qu'à partir de ce jour, il est à même de satisfaire les personnes qui voudront bien l'honorer de leur confiance. (1059)

De ondergeteekende heeft de eer bij deze kennis te geven, dat door hem te **Batavia**, in de *Buitennieuwpoortstraat*, naast den Heer RENAUD
Een Commissiehuis
is opgerigt, staande in verband met deszelfs TOKO'S te *Tjandjoer* en *Buitenzorg*.
Hij belast zich met de uitvoering van COMMISSIEN en VERZENDINGEN ***naar*** en ***van*** de *Preanger Regentschappen*, het **incasseren van gelden aldaar** en het **houden van vendutien**, zullende zorg worden gedragen dat een en ander met de meeste spoed en op de billijkste wijze volbragt wordt.
Bestellingen worden aangenomen
te Sumadang bij **PRINS**,
te Bandong bij **SIKKENS**,
te Tjandjoer bij **SCHLUTER** en mandoor **ABDUL RAAB** en
te Buitenzorg bij **EXEL**.
Bij allen bestaat gelegendheid tot het overmaken van gelden naar *Batavia*.
Tevens recommandeert hij zich tot het houden van vendutien alhier.
BATAVIA, Maart 1861.
(1072) P. SCHREUDER.

PHOTOGRAPHISCH ATELIER
RIJSWIJK.
VAN
WALTER WOODBURY.
Dagelijks geopend van half acht tot tien uur.
(1029)

OMNIBUS-DIENST
tusschen RIJSWIJK en BATAVIA.
Vice-Versa.
De Ondergeteekende neemt zich voor bij genoegzame deelneming bovengenoemde onderneming te openen voor Heeren in de stad werkzaam zijnde, tegen een abonnement van *f* 25,— 's maands.
Bedoelde Omnibus zal afrijden van de Sluisbrug des morgens ten half 8 ure, en stilhouden op de navolgende plaatsen: brug bij het MARINE HOTEL, Commensalen Huizen van VAN DEN BOSCH en Mevrouw VAN BOMMEL, verder bij de Heeren VAN RIET EN WIJNVELDT in de stad en gestationneerd blijven bij de Portions-Tafel „JACATRA," om des avonds ten 5 ure met aandoening van genoemde plaatsen naar de Sluisbrug terug te keeren.
Heeren deelhebbers gelieven zich te wenden ter nadere informatien bij
R. C. VETTER,
(1028) *Petodjo, Kavallerie Kampement.*

Nederlandsch-Indische
ZEE- & BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.
Genoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekering tegen schade door
BRAND
te veroorzaken, hetzij op **Suiker-, Koffij-, Thee-** of andere **Etablissementen** en **Inventaris,** als op **Woonhuizen,** alsmede **Inboedel** en **Meubilair,** waarvan de premie bedraagt tusschen 25 en 75 cents 's jaars voor iedere verzekerde *f* 100,—, afhankelijk van den stand van het perceel en zijne belendingen.
Namens het Bestuur:
P. TIEDEMAN, JUN., *Direkteur.*
F. H. TIEDEMAN, *wd.* „
Agenten op Java:
FRASER, EATON & Co., te *Soerabaija.*
B. KOPERSMIT & Co., te *Samarang*,
SAPORTAS & Co., *Cheribon.* (910)

SPAARBANK.
Zitdagen 3 en 17 April.
(1065)

DANS-CURSUS
voor **Heeren** en **Dames**, des ***Dingsdags avonds***, ten huize van den Ondergeteekende, ook is hij bereid LESSEN AAN HUIS te geven.
J. J. BELLE,
(1052) *Passar Bahroe.*

Bataviaasch Praauwenveer.
De stoomer **Tjiliwong**, is bestemd tot het afhalen en aan boord brengen van PASSAGIERS van stoomschepen.
Vertrekt ten 7 ure des morgens.
Ligplaats binnen den kleinen boom. (1031)

MACHINERIEN.
De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java***, van de HEEREN
FAWCET, PRESTTON & CO.,
Ingenieurs te Liverpool,
zijn bereid bestellingen aan te nemen op
Suiker- en Rijstpelmolens,
CENTRIFUGES,
STOOMMACHINES, zoowel voor het land als voor schepen, GAS-TOESTELLEN, ZAAG-MACHINES, ARAK-DISTILLEER TOESTELLEN, IJzeren PRAAUWEN,
Suikerpannen in alle dimensiën,
en alle andere soorten van
Machineriën.
Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij
(1054) MORGAN, MELBOURN & Co.

PHOENIX FIRE OFFICE.
Gevestigd te LONDON sedert 1782.
ONGELIMITEERD KAPITAAL.
De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Établissementen**, tegen de volgende premiën:
Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1 % 's jaars
Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . ¼ % „
Suiker- en Koffij-Etablissementen.
Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¾ %
Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1 % „
Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1¼ % „
Op Schepen. liggende op Reeden. . . . 1 % „
E. MOORMANN *&* Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ *&* Co., te *Samarang.*
(907) P. KERVEL *&* Co., te *Soerabaija.*

Ned. Ind.
LEVENSVERZEKERING EN LIJFRENTE MAATSCHAPPIJ.
Bestuur:
de Heeren: W. J. VAN DE GRAAFF,
P. C. W. ANEMAET,
P. W. R. Jhr. FLUGI VAN ASPERMONT,
Mr. T. H. DER KINDEREN,
D. JANNETTE WALEN,
A. R. J. CRAMERUS,
C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM,
G. A. DE LANGE,
Edw. HEIJNING.
Deze Maatschappij is steeds bereid tot het aannemen van verzekeringen op het leven, o. a. van Weduwen pensioenen, waardoor men een zeker jaarlijksch levenslang pensioen verzekert aan een vooraf bepaalden persoon.
Premien 's maands voor elke verzekerde *f* 100.— jaarlijksch pensioen.

verzekerde	45 jaren	en bevoordeelde	oud 40 jaren	*f*	5.—
„	40 „	„	35 „	„	4,71
„	30 „	„	25 „	„	4,24

(1094)

De Zalf en Pillen van Holloway.
De smart is de voorlooper van den dood, doet de pijn ophouden en gij zult de kwaal beteugelen. De wonderbare genezingen van de twee bovengenoemde geneesmiddelen hebben hen algemeen doen aanzien als de beste middelen, die ooit zijn bekend geworden. Het is een feit hetwelk verwondering baart dat zij namelijk zweren en puisten of verzweringen genezen al waren zij twintig jaren oud en zelfs nadat alle andere middelen vruchteloos geweest zijn.
Doosjes Pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Te Batavia bij S. B. van Kleeff en Co.
» Banjoemaas » M. S. Cheriman.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijn en Co.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort,
» Cheribon » W. Galistan.
» Cheribon » M. Blok en Co: (1060)
» Samarang » H. L. Lijon en Co.
de Groot, Kolff en Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

NORTHERN
ASSURANCE COMPANY,
gevestigd te LONDON sedert 1836.
Brand- en Levensverzekering
KAPITAAL GROOT **1,295,760** PONDEN STERLING.
De Ondergeteekenden, Agenten van voornoemde Maatschappij voor Java en de omliggende Nederlandsche Bezittingen, gaan steeds voort met het sluiten van Polissen van Assurantie op de meest billijke en voordeelige voorwaarden op WOONHUIZEN, met het daarin aanwezige AMEUBLEMENT, PAKHUIZEN, GOEDEREN, KOFFIJ-, THEE- en SUIKER-ETABLISSEMENTEN.
(908) MORGAN, MELBOURN & Co.

Eene Dame, zoekt eene betrekking als **GOUVERNANTE** bij jonge kinderen; sedert een paar jaren, is reeds als zoodanig werkzaam.
Adres No. 38 bij de Boekhandelaars DE GROOT KOLFF & Co. te *Samarang.* (1069)

Een eerste Stuurman
voorzien van de beste getuigschriften wenscht in die betrekking naar Nederland te vertrekken.
Adres bij
(1090) REIJNST & VINJU.

TE HUUR Het groot woonhuis
met ***Vanille Tuin***, gelegen te ***Bidara Tjien*** vlak tegen over paal 8.
Adres:
(1038) A. THIEBAULT.

TE HUUR Een woonhuis in de *Berendrechtslaan.*
Adres:
(1039) A. THIEBAULT.

TE HUUR tegen primo April aanst:
Het HUIS op Kebon Sirie,
thans bewoond door den Heer J. F. VAN LEEUWEN
(1037) DÜMMLER & Co.

SCHILDERIJ-LIJSTEN:
vierkant en ovale met passe-partout van **Photografiën** en **Schilderijen.**
Photografische Albums en Kaarten-Standaards.
In groote verscheidenheid, tegen billijke prijzen
bij
(1082) G. KOLFF EN CO.

Bij G. KOLFF EN Co., te Batavia,
ziet het licht:
W. H. SNETHLAGE,
Nieuwe Nederlandsche
SPRAAKKUNST,
voor de Scholen. ***Prijs f — 50.***
Deze beknopte en zeer gemakkelijke handleiding, ingerigt naar de nieuwste vorderingen der taalwetenschap, kan in eene algemeen gevoelde behoefte voorzien. (1079)

Te bekomen bij H. M. VAN DORP,
te Batavia:
Het *Vraag- en Antwoordenspel,*
om een gezelschap van Heeren en Dames te doen schudden van *Lagchen*,
door J. M. P., prijs f 2,— franco per p. f 3.— à Contant.
Door vragen wordt men wijs.
(1033) *Door vragen blijkt men wel eens even wijs.*

DE SALON.
Populaire Uitgave van NIEUWE COMPOSITIEN voor PIANO en ZANG,
onder medewerking van de voornaamste NEDERLANDSCHE COMPONISTEN,
opgedragen aan
H. M. de Koningin der Nederlanden.
Verschijnt om de 8 of 14 dagen, met minstens 3 Pagina's Muziek.
Bevattende Lieve ROMANCES, RÊVERIES, POLKA'S, WALSEN, enz.
De laatst verschenen nommers houden in:
MUSIKALISCHE SKIZZE, van A. BERLIJN.
LIED OHNE WORTE, van JOSEPH ABENHEIM
J'AIME à TE VOIR, Romance van R. MARCH.

Ter Perse zijn:
DIE KAPELLE,
Lied van MAURICE HAGEMAN.
OPWEKKING,
Melodie van WILHELM H. . . .
en
HET BREISTERTJE,
Woorden van N. BEETS, Muziek van W. HUTSCHENRUYTER.
De Prijs voor Indië is franco per Mail uit Nederland verzonden, ***f* 8,—** per 24 Nummers.
(1061) Uitgave van H. NIJGH, te **Rotterdam.**

De ondergeteekenden verzoeken beleefd doch dringend hunnen ***Debiteuren*** over de jaren 1858, 1859 en 1860 hunne pretentiën aan te zuiveren.
(1045) BRANDON & Co.

De ondergeteeekende verzoekt dringend, zijnen ***Debiteuren*** hunne pretentiën aantezuiveren, zullende dezelve bij niet voldoening geregtelijk opgevorderd worden.
S. D. BRANDON,
(1046) *in likwidatie.*

Debiteuren aan de nu reeds sedert ruim twee jaren ontbonden firma ***van der Meulen & Co.*** worden bij deze voor de laatste maal verzocht, hun debet **voor uit. April a.s.** aan likwidateuren af te dragen, zullende na dien datum de invordering langs geregtelijken weg geschieden.
Batavia, 26 Maart 1862. (1040)

De Politieke en Strategische toestand van Neêrlandsch-Indië.

I.

Onder den stortvloed van geschriften, die in de laatste jaren, maanden en weken over Indië zijn gedrukt en uitgegeven, Brochures van allerlei kleur — waartoe ook gerekend wordt die harer omslagen — doch allen ééne strekking hebbende en ééne kwestie behandelende — ofschoon Multatuli zegt, dat die kwestie *geene kwestie* is — onder al die schrifturen zeggen wij, waren er slechts enkelen welke wij met eenige aandacht konden en wilden inzien. — Tot die laatsten behoort ook eene brochure, waarin hoegenaamd niets over het partijzieke geschilpunt van vrijen of gedwongen arbeid voorkomt, doch in gemoedelijke en duidelijke bewoordingen handelt over eene aangelegenheid, welke men gerustelijk onder de Koloniale hoofdbelangen mag rangschikken. Het boekske is getiteld: „De politieke en strategische toestand van Nederland en „zijne overzeesche bezittingen."

Wij zullen een vlugtig overzigt geven van des schrijvers opinie in deze wat betreft het Moederland, en alleen, zoo als het opschrift van ons stuk reeds aanwijst, eenige oogenblikken verwijlen dáár, waar hij het Koloniaal terrein betreedt. De schrijver begint zijne taak met de verklaring, dat het te bejammeren is, dat er eene déficientie bestaat in de kennis van velen, wat betreft den politieken en strategischen toestand van Nederland en zijne *Koloniën.*

Hij wijst op het noodzakelijke van een grondig weten dezer toestanden, want juist door onbestemde en dus onvolledige kennis van die toestanden en verhoudingen kan een staat te gronde gaan of zeer veel benadeeld worden. Verder betoogt S. dat het gebrek aan toepassing der geschiedenis als eene der grondoorzaken moet worden aangemerkt, waarom men niet tot de juiste kennis dier toestanden kan geraken. Tot slot zijner inleidende beschouwing zegt hij derhalve: „Men be„paalt zich meestal tot de feiten zonder meer, en verbloemt „zich gaarne, hoeveel onheil door eigen schuld, door gebrek „aan voorzorg, en door onbekendheid met den waren toestand „van zijn eigen land (en zijne kolonien) is teweeg gebragt."

Dit is nu alles waar — volkomen waar, doch het bevat hoegenaamd niets nieuws, evenmin als de naderhand volgende verklaring dat de politiek niets anders is dan bloot eigenbelang.

Doch hoe algemeen bekend, ook dikwijls wordt het vergeten, en het mag daarom nu en dan wel eens herhaald worden. Zoo voortgaande schetst schrijver de politieke toestand van Nederland tegenover de Mogendheden in Europa en schenkt ons daarbij (zeer naïf) zijne overtuiging, dat vrede voor Nederland veel nuttiger is dan oorlog; dat wij in de rij der volkeren geacht mogen worden niet meer te kunnen mededingen in het beslechten van internationale kwestien, en dat neutraliteit zoolang mogelijk dient te worden vol gehouden. Wordt men eindelijk in een onvermijdelijken oorlog gewikkeld — hier mag men schrijver met wat meer belangstelling volgen — dan is volgens zijne overtuiging landverdediging te verkiezen boven een strijd ter zee. Hier geeft schrijver zijne *gegronde* gronden aan voor zijne bewering, waarbij als hoofdoorzaken worden opgegeven de geograhische pligging, eenige topographische bijzonderheden en de onvoldoende toestand, waarin onze vroeger zoo belangrijke vloot zich bevindt. Inderdaad, schrijver heeft hier alleen waarheid gezegd en is der Marine niet te hard gevallen door te beweren, dat Nederland niet volkomen door zijne vloot kan gedekt worden! Wanneer men toch nagaat de tegenwoordige getalssterkte der schepen onzer geheele zeemagt, waarvan altijd moet worden afgetrokken zij die in reparatie zijn, de vaartuigen op kruistogten, op zendingen en zij die gestationneerd zijn in de verschillende koloniën van Oost en West, dan schiet er voor het Nederland in tijd van nood bedroefd weinig over en met dat alles — *hoe* zijn in tijd van bedreiging die Kolonien dan ook nog gedekt! Gerustelijk mag men onze tegenwoordige zeemagt wel zwak en onvoldoende noemen en te betreuren is het, dat in de laatste jaren zoo weinig aandacht is geschonken aan de Koninklijke Marine. Doch wij willen thans geene commentarien schrijven op dezen belangrijken tak van dienst. Alleen wenschen wij hier ter loops op te merken van hoeveel belang het vooral voor Nederlandsch-Indie is eene talrijke, goed werkende scheepsmagt te bezitten, niet tot uitbreiding van magt of grondgebied, maar ter behoudenis, ter bewaking van datgene *wat* wij hebben.

Nadat schrijver op gemoedelijke wijze en in kalme overtuiging zijne meening over politiek en strategie in Europa heeft medegedeeld, en daarbij ons nog eene aanwijzing heeft present gedaan, wie vooral onze bondgenoot in een onvermijdedijken oorlog dient te zijn — eene raadgeving die thans niet in discussie behoeft te komen — werpt hij een blik op onze Kolonie. Hij geeft het nut en gemak aan van het scheidingstraktaat van 1824 zoowel voor Nederland als Engeland, vooral uit een politiek oogpunt.

Hier moeten wij even opmerken, dat de nakoming en toepassing van dit traktaat van 1824 al veel reden tot schrijven en (van onze zijde) tot ongerustheid heeft gegeven. Ook kan als axioma gesteld worden dat contracten en tractaten tusschen Mogendheden slechts zoo lang strikt worden nageleefd, als de politiek — zegge het eigenbelang van een der partijen, — natuurlijk van de magtigste der contractanten, — medebrengt en dat — om de eigen woorden der schrijvers hier te gebruiken — „het volkenregt beheerscht wordt door het regt van den sterkste." Schrijver vervolgt met verder te betoogen dat: „bij de uitgebreide kolonien die Engeland reeds bezit, het niets liever kon verlangen, dan Nederland in het voortdurend bezit te zien bevestigen van dezen zoo uitgebreiden Archipel." Dat kunnen wij zoo gaaf niet toestemmen. Weet S. niet dat Engelsche staatslieden publiek hebben verklaard, dat zij het betreurden dat schoone Java ooit aan ons terug te hebben gegeven? Hebben zij Laboean al niet reeds bezet? en wat kan er nog meer gebeuren? Schrijver zie overigens slechts hoe men thans meer op Madagascar en elders werkt om eerst invloed en daarna gezag te krijgen. Veel beter slaat S. den bal raak, als hij de weigering van Engeland aangeeft ten opzigte van het *officieël* in bezit nemen van Serawak: „Engeland wil geen antecedent stellen, waarop later andere Mogendheden zich zouden kunnen beroepen, om evenzeer vestigingen in dien Archipel te bewerkstelligen."

Zeer goed kunnen wij ons dan ook natuurlijk vereenigen met het omgekeerde dezer omstandigheid: „de groote Europesche „Mogendheden die reeds naijverig zijn op de wereldheerschap„pij van Engeland, zullen lang eene zekere, zedelijke steun „voor ons zijn, om Engeland, al had het ook andere belangen „en bedoelingen, terug te houden, zich van die bezittingen meester „te maken."

Naijver tusschen de groote Mogendheden doet dus ons eene rijke Kolonie behouden, die wij anders waarschijnlijk reeds zouden verloren hebben.

Dit is nu de politieke toestand, zegge buitenlandsche verhouding onzer Oost-Indische bezittingen, van de binnenlandsche politiek zwijgt de schrijver heel verstandig. Hoeveel toch is er niet reeds tot vervelens toe over gezegd in de laatste tijden, hoeveel er echter nog over geredekaveld en getwist zal worden, eer men zal beginnen te handelen, is onbekend.

De beschouwing van den Strategischen toestand der Kolonie en voor al wat die van Java betreft, hopen wij in een ander artikel na te gaan.

De 2de Koeteineesche Expeditie.

(*Ingezonden.*)

Den 5den Augustus jl. zakte de brik *Almakasin* de rivier van Bandjermassing af en werd den volgenden dag buiten het bolbaken der Banto rivier door Z. M. stoomer *Bali* op sleeptouw genomen. — Aan boord van genoemde brik waren geëmbarkeerd 4 officieren, 100 Europ. en Inlandsche soldaten, benevens 10 kettinggangers, welke troepen deel zouden nemen aan de tweede Koeteineesche Expeditie. Harde winden en hooge zeeën op den Kop vertraagden den togt en ankerden beide schepen den 13 Augustus voor Samarinda. De heer DAHMEN, Assistent resident van Kootei en de Oostkust van Borneo, had al dadelijk bij aankomst der troepen te Samarinda de beleefdheid eene kamer aan de officieren der kolonne af te staan. — Zoo als de broeder van Jeremias opmerkt, bleven de soldaten aan boord der brik, vreeselijk warm en als gepakte haringen, daar de politieke toestand het debarkeren scheen te verbieden. — Deze opmerking is vrij onjuist of ongegrond te noemen.

Den dag na aankomst der *Bali* voor Samarinda (14 Aug.) ging die bodem naar Pelaron en ankerde den 16 Aug. voor Samarinda. — Waarom die troepen nu niet dadelijk naar Moearahpahoe zijn gegaan is al vrij duidelijk, daar de *Bali* geen steenkolen meer aan boord had, en waarom de troepen zoo langen tijd aan boord der brik moesten blijven is ook nog al niet moeijelijk te begrijpen, indien men Samarinda kenten weet dat daar slechts één huis (van den Assistent Resident DAHMEN) benevens 5 of 6 kleine Inlandsche woningen staan. Eene waarheid is het, de heer DAHMEN had met zijne 2 oppassers en 3 of 4 bedienden een huis kunnen bouwen om de troepen bij hunne aankomst te Samarinda in te logeren, en had voor eene goede kerrij tafel enz. kunnen zorg dragen. Er is niemand aan boord plotseling dood gevallen, en als de soldaten op de Kust van Borneo, waarin de broeder van Jeremias zich, door die slechte behandeling op die brik, zoo bijzonder schijnt te interesseren, (de soldaten op Borneo hebben anders geen last van de belangstelling der inwoners van Java) het nergens slechter hebben, als ze het op die brik gehad hebben, zal het nog wel gaan.

De broeder van Jeremias zegt verder: den 16 Augustus werden de troepen overgescheept en den 17 Augustus stoomde de *Bali* naar Moearahpahoe, alwaar die bodem den 19den arriveerde en den 20sten de troepen ontscheepte. — Dit is mede onjuist. — De troepen zijn den 17den aan boord der *Bali* geëmbarkeerd en is dat stoomschip dadelijk naar Moearahpahoe gestoomd.

Broeder van Jeremias, ter loops heb ik u aangetoond, dat men u slecht heeft ingelicht. Ik zal mij niet onledig houden met datums te verbeteren, maar op feiten neerkomen. De soldaten waren te Moearahpahoe en dadelijk stoomde de *Bali* naar Samarinda terug om den heer DAHMEN, den Sultan van Koetey en verdere hoofden te halen.

Van af 23 Augustus tot en met 6 September lag de *Bali* voor Samarinda en dagelijks had de Sultan van Koetey uitvlugten om nog eenigen tijd te wachten alvorens naar Moearahpahoe te gaan, niettegenstaande alle pogingen van den heer DAHMEN.

Den 11den September waren de heer DAHMEN, de Sultan van Koetey en de troepen te Moearahpahoe en wachtte men dagelijks den Kiai Singopatti, die de Orang Wahoen, de Orang Bahou en andere Dajaksche stammen derwaarts zou geleiden. — Dit hoofd (tevens voogd van den Sultan van Koetey) kwam omstreeks den 19den September met eenige duizende Dajakkers te Moearahpahoe aan.

Alweder had de Sultan van Koetey uitvlugten om nog te Moearapahoe te blijven en voerde daartoe als reden aan, dat de Pangeran Natta Kesoema, de Pangeran Perbatasaid en de Pangeran Anoem (neven van den Pangeran Antasari) op het onverwachts Moearahpahoe hadden verlaten en nu in een naburig meir woonden, terwijl hij het voor de veiligheid van zijn rijk noodig oordeelde, dat genoemde Pangerans niet te Koetey achterbleven, maar deel aan den togt namen. Herhaaldelijk werden die Pangerans opgeroepen, maar gaven aan die oproepingen geen gehoor, tot dat de Sultan den Assistent Resident DAHMEN aanraadde naar Samarinda terug te keeren, dat ze dan zeker te Moearahpahoe zouden komen. — Omstreeks den 10 October was de Sultan van Koetey weder te Tengaron en de heer DAHMEN te Samarinda en stelde die ambtenaar dadelijk alle middelen in het werk de te Samarinda wonende Boeginezen over te halen deel aan den togt nemen.

De Sultan van Koetey dreigde dien volksstam, die aanvoerde dat er een contract bestond tusschen den Sultan van Koetey en de Boeginezen, dat hen verpligtte, wel binnen, maar niet buiten de grenzen van Koetey en dan nog wel voor den Sultan te vechten, met uit het rijk te worden gebannen, hun handel te belemmeren, hen in boete te slaan, eenige hoofden te doen ophangen, maar noch het een, noch het andere gebeurde en met veel moeite vertrokken 300 Boeginezen (veel meer wonen er te Samarinda niet) naar Moearahpahoe.

10 October vertrok de *Bali* weder met den heer DAHMEN en den Sultan van Koetey naar Moearahpahoe.

Den 19den October des namiddags te 4 uren Moearah Kanam van de Mahakan-rivier passerende, zag de geheimschrijver van den Sultan van Koetey den Pangeran Natta Kesoema op een raket staan. — Oogenblikkelijk ankerde de *Bali* voor dat raket en werd de Pangeran Natta Kesoema door den Sultan aan boord der *Bali* ontboden. — Deze weigerde te komen en eerst toen de Sultan en de heer DAHMEN naar den wal gingen bragten zij Pangeran Perbata Sari, Pangeran natte Kesoema en Pangaren Anoem des avonds te 11 uren aan boord der *Bali.* — De Sultan was zeer gelukkig dat genoemde Pangarans aan boord der *Bali* waren en bemiddelde den 20 October, toen de reis naar Moearahpahoe werd doorgezet, hen bij aankomst aldaar gevangen te houden.

Des avonds van den 20 October was de *Bali* nabij Moearapahoe en ankerde aldaar. Ingevolge afspraak vertrok nu de Sultan in de groote praauw van den heer DAHMEN naar Moearahpahoe met zoovele volgelingen als die praauw slechts laden kon, om den volgenden dag, wanneer de *Bali* aldaar zou ankeren en meergenoemde Pangerans gevangen genomen werden, eene opschudding onder de volgelingen aan boord der *Bali* te voorkomen, terwijl hij tevens den Ferdana Mantri (mede voogd van den Sultan, de man die eigenlijk het rijk bestuurt) over de in hechtenisneming zou raadplegen, maar die ze zeker zou goedkeuren. — Den volgenden dag (21 October) voor dat de *Bali* zijne bestemming bereikt had, kwam er een brief van den Sultan van Koetey met verzoek de bewuste Pangerans niet gevangen te houden. — Gewapende mariniers hebben niet bij die Pangerans gestaan, wel was er eene zeer sterke wacht steeds op de *Bali,* een voorzorgsmaatregel, die immer, wanneer veel inlanders worden overgevoerd, genomen wordt.

Toen men eindelijk was opgerukt van Moearahpahoe naar Pangko, verdwenen langzamerhand alle hulptroepen, waartegen door den Sultan en hoofden niet de minste maatregelen werden genomen, niettegenstaande de herhaalde aamaningen van den heer DAHMEN, die steeds den Sultan trachtte te overtuigen dat nu die togt op zijn (des Sultans) verzoek was aangevangen, ze ook moest worden doorgezet. — Onder de troepen braken vreeselijke ziekten uit en de terugtogt moest worden aangenomen.

Wanneer men al het gebeurde met de 2de Koeteineesche expeditie eens in aanmerking neemt, zal men tot het volgende besluit komen.

1o. De heer DAHMEN heeft op verzoek van den Sultan van Koetey aan den overste VERSPIJCK voorgesteld van uit Koetey met de inwoners van dat rijk tegen Antasari op te rukken en zich in het Laheijsche met eene kolonne van uit Bandjermassing te vereenigen. — Deze maatregel drong ook de volle goedkeuring der voogden van den Sultan en verdere hoofden weg en achtten zij zich gelukkig het Gouvernement hierin een bewijs van gehechtheid en trouw te kunnen geven.

2o. Dat men de hoofden heeft leeren kennen van niet op de hand van het Gouvernement te zijn, maar integendeel op die der opstandelingen, maar dat onder eene geheimhouding en schijnbaar opvolgen van bevelen die onvergelijkelijk is. — Want, geeft de heer DAHMEN den Sultan van Koetey (een jong mensch dat slechts in naam regeert, de voogden, de Ferdana Mantri en Kiai Singopatti, dat zijn de mannen die het bestuur in handen hebben) last of verzoekt hij hem om een of andere zaak ten uitvoer te doen brengen, zoo wordt die last dadelijk goedgekeurd, terwijl zij ondershands wel zorgen dat de uitvoering onmogelijk wordt;

3o. De Sultan van Koetey staat onder voogdij. — Was die togt gelukt, dan voorzagen de Ferdana Mantri en Kiai Singopatti zeer goed, dat hij tot Sultan benoemd en zij als voogden ontslagen zouden worden.

Het is dus hun belang aan den eenen kant den heer DAHMEN te gehoorzamen en aan den anderen kant zorg te dragen dat de bevelen, die zij namens den Assistent-Resident geven, niet ten uitvoer worden gebragt. — In beide gevallen blijven zij voogd en kunnen de bevolking knevelen zooveel ze willen.

Men kan zeggen het is al de schuld van den heer DAHMEN. — Hij had de hoofden moeten kennen en betere maatregelen nemen. — Maar indien men nu geene bewijzen heeft om de hoofden te wantrouwen, maar integendeel de beloften hunner ijverigste medewerking, dan is het toch niet onbedacht handelen te noemen.

De heer DAHMEN heeft geene moeite gespaard den togt te doen gelukken, maar is, even als met de grootste staatsmannen wel eens het geval is geweest, schandelijk misleid geworden. Passir speelde al een zeer ondergeschikte rol. Broeder van Jeremias, de zaken op Borneo schijnen U nog al te interesseren.

In het *Bataviaasch Handelsblad* van den 15 Februarij jl. staan uwe opmerkingen en daarnaast een artikel getiteld „Batavia." — Het zou niet kwaad zijn dat de schrijver van dat stuk eens aan den overste VERSPYCK verzocht een kaart te mogen hebben, waarop de rivier van Bandjermassing naauwkeurig met den waterstand staat opgegeven, en wanneer die schrijver dan verstand heeft van den diepgang van schepen, zal hij begrijpen dat het tot onmogelijke behoort een oorlogschip voor Martapoera te brengen.

Maar, schrijvers in de dagbladen van Indie over de Bandjermassingsche aangelegenheden! Uw schrijven strekt niet om het vertrouwen der officieren en soldaten in hun geachten chef, den overste VERSPYCK te sterken. — Dat vertrouwen is echter groot, zoowel bij officieren als soldaten. — Met lust en ijver worden zijne bevelen opgevolgd, met moed en volharding de misères van den oorlog in het woeste land van Borneo gedragen.

Neen! Land- en Zeemagt ter Zuid- en Oostkust van Borneo! hartelijk wenschen wij dat er eenmaal eene stem uwe volharding, uwen moed en uwe trouwe pligtsbetrachting zal mededeelen en men op zal houden met klaagliederen te zingen, klanken die niet in staat zijn uw moed te doen verflaauwen.

Zeker zou dit u aangenamer zijn, want dan hadt ge een bewijs van deelneming, indien de rijke kooplieden van Java, rijk geworden in den eenmaal door u overwonnen grond, door eene toezending van tabak en cigaren u het leven trachtten te veraangenamen, even als bij de 2de Bonische expeditie het geval was, en toen gij ook eenigen tijd iets ontvangen hebt, welke weldadigheid door u zoo geapprecieerd reeds twee jaren geleden is, en welk blijk van belangstelling door u niet onbeantwoord is gelaten ter gelegenheid van den Watersnood op Java, toen ge van het weinige zoo zuur verdiende eenige gelden bijeenzamelde om het lot der ongelukkingen te lenigen.

Vertrouwt bij voortduring op hem die u aanvoert, en de expeditie van Z. M. Land- en Zeemagt ter Zuid- en Oostkust van Borneo, zamengesteld uit zulke mannen, wier bewijzen van moed, zelfopoffering en volharding zoo menigvuldig zijn, zal eenmaal zegevieren over den verraderlijken vijand.

Eenmaal zullen Antasari, de geduchte Antasari, en andere opstandelingen in uwe handen vallen en dan zal voor u en voor uwe wezenlijke belangstellenden, waaronder zij die zoo vaak uwe togten hebben bijgewoond, die zoo vaak geduldig met u de misères van dien oorlog hebben gedragen en zoo vaak roemrijk met u hebben overwonnen, een zalig oogenblik aanbreken.

Dat het Gouvernement gematigder in zijne beoordeeling is dan de broeder van Jeremias aangaande den heer DAHMEN, is onze hartelijke wensch, terwijl wij dien ijverigen ambtenaar in het vervolg zijner carrière eene betere reussite in zijne ondernemingen toewenschen.

BINNENLANDEN VAN BORNEO, X.
2 *Maart* 1862. (*Soer. Nieuwsb.*)

INGEZONDEN STUKKEN.

Wisselkoers.

In een kasboek bladerende zag ik dat in de maand Julij 1853 voor een wissel van ƒ100 Ned. ct. betaald werd ƒ105 Ind. ct. — Augustus daaraanvolgende de koers pari was, en in October van datzelfde jaar ƒ105 Ned. ct. met ƒ100 Ind. ct. gelijk stond.

Deze verandering was voor hen die betalingen in Nederland hadden te doen — de invoerders — welkom; voor de uitvoerders, dat gedeelte van den handelsstand hetwelk in koloniale producten doet, hoogst onaangenaam.

De laatsten hieven daarover klagten aan tegen het Gouvernement, want dat was de oorzaak er van.

De Heer Pahud was zuinig geweest in het uitzenden van geld; de Heer van Twist geraakte daardoor in verlegenheid om zijn koffij, suiker, indigo enz. te betalen. Het vorige jaar had hij zich gered door uitgifte van promessen ad. 6 pCt. die dadelijk geplaatst waren; (in die dagen bloeiden hier nog geene spaarbanken). De 2de Kamer had den Heer Pahud over die uitgifte beknord, en den Heer van Twist werd geschreven zulks niet meer te mogen doen; en toen deze vroeg: maar hoe zal ik dan de koloniale waren betalen? werd hem geantwoord: „trek!"

Gevolg gevende aan die order, werd de markt eensklaps overstroomd van wisselbrieven, en het natuurlijk gevolg, de daling, had plaats.

Eene commissie uit den handel ging tot den Heer van Twist en zeide: „trek toch niet, geeft gij 105 voor 100, wij geven altoos meer".

Die redenering ging niet op, en vond dus geen ingang, — de Heer van Twist moest toch evenzeer zijne koffij enz. betalen als de HH. kooplieden; hij bleef dus trekken.

In lateren tijd werd de minister van koloniën minder zuinig in het uitzenden van geld; het aanbod van Gouvernements wissels nam af, en de wisselbrieven werden weder duurder; toch hadden er van tijd tot tijd schokken plaats — wanneer b. v. het Gouvernement eensklaps ophield te trekken, of zijne traites weder onverwacht ter markt bragt.

De heer Loudon heeft in ruime mate geld overgezonden — 's Lands kassen zijn hier te lande goed voorzien, en de heer Diepenheim trekt wel, maar vraagt groote betaling voor zijne wissel; hij is nu niet om geld verlegen. — Sommigen keuren het af dat hij beneden pari trekt — de man kan het niet helpen, hij maakt de markt niet; en het is beter dat hij op de markt met zijne wisselbrieven blijft, dan zich geheel terug te trekken, zooals hij vroeger deed, en waardoor juist schokken ontstonden.

Als de heer Uhlenbeck in de uitzending van geld traag zal zijn, dan zal binnen weinige maanden de wissel weder goedkoop — misschien wel 105 Ned. ct. weder 100 Ind. ct. worden.

De ministers van koloniën zullen waarschijnlijk ten deze niet door eenigen regel worden geleid; niet alleen omdat overleg eene zeldzame kwaliteit is, maar ook omdat zij eenigzins zullen afhangen van de beschikbaarheid der sommen in 's Lands kassen in Nederland.

Intusschen is het voor den handel hier te lande onaangenaam, dat de wisselkoers bloot staat aan plotselinge veranderingen, tengevolge van de onregelmatige uitzendingen door een minister.

Openbaarheid zoude, evenals in vele zaken, ook hierin verbetering brengen, want als maandelijks de directeur van financiën den staat zijner kassen bekend maakte, dan zouden hij en de minister beide er toe geraken tot een overleg te komen om die kassen, zonder tot schokkende maatregelen hun toevlugt te nemen, voor de eischen der dienst van de noodige sommen voorzien te houden.

Ten slotte nog eene vraag: wij meenen dat er economisten geweest zijn, welke den Indischen gulden *minder* gehalte wilden gegeven hebben dan den Nederlandschen, en daartoe onder andere argumenten ook dit opgaven, dat 105 Ned. ct. gelijk 100 Ind. ct. was. — Willen die heeren nu, terwijl 100 Ned. ct. aan 101 Ind. ct. gelijk staat, ook den Indischen gulden *meer* gehalte geven?

Pisang Batoe — Rijswijk — Meester-Cornelis.

Je ne donne pas cet avis comme bon, mais comme mien.
MONTAIGNE.

Er is in den laatsten tijd veel over Pisang Batoe geschreven, maar nog meer gesproken. — En heeft men in gesprekken nog al lucht gegeven aan allerlei gissingen en veronderstellingen. — Ik wil omtrent deze laatste er slechts eene mededeelen, zonder natuurlijk te willen instaan, dat zij zoude wezen eene waarheid.

Men wil, *zoo veronderstelt men*, een nieuw hospitaal, men wil dit naar eigen geniale denkbeelden, men wil dat dus niet waar het staat en heeft Meester-Cornelis als het geschikte oord daartoe uitgekozen — maar nu was de vraag, hoe dat doel te bereiken, wel, door te maken dat het tegenwoordige te klein kan worden geacht — en zie, het daarstellen van een kampement voor het stads-garnizoensbataillon was een geschikt middel — Pisang Batoe wordt goedgekeurd — de zieken zouden toevloeijen, het hospitaal te klein worden. En te Meester-Cornelis zoude het nieuwe geniale hospitaal worden opgerigt.

Schoon bedacht voorwaar, niet waar, mijne geëerde lezers, maar daarom mag men er nog geen geloof aan slaan.

Zoo veel is echter zeker dat Pisang-Batoe ongezond is en blijven moet, doordien men het niet kan voorzien van stroomend water zonder aan andere deelen in de drooge moesson minstens het noodige water aftenemen, en zal het steeds in de regenmoesson eene moerassige en van miasmus vervulde streek blijven.

Stijfhoofdige lieden kunnen alleen het niet met elkeen daarover eens zijn.

Een ieder nu maakt plannen om in die ongelukkige zaak eene verandering niet alleen, maar om ware verbetering aan te brengen.

Ook ik heb mijn plan en dat kan ik hier aan de goed- of afkeuring van het publiek onderwerpen, mij tevreden stellende als het kan bijdragen tot leniging van hen, die nu nog gedoemd zijn op Pisang Batoe te blijven.

Men zende de kavallerie naar Meester-Cornelis, breke de stallen af die goed zijn en brenge die over langs de rivier — alles vlug en handig — dat is — door uitbesteding op bepaald termijn.

De kavallerie kan daar niet tegen hebben — zij wordt voor hare paarden van het slechte sawa-gras ontslagen, — erlangt ook een soort van veld om te exerceeren, even als het hoofdkwartier van het regiment er een bezit, en zal waarschijnlijk met meer dan genoegen vaarwel zeggen aan dat eentoonige, vervelende, akelige, landerige en vlakke Koningsplein — het zal te Meester terrein vinden waar een ieder praktisch zich kan ontwikkelen — en ik verklaar dus nogmaals een uitstekend kampement voor kavallerie.

Pisang Batoe worde nu ten eeuwigen dage ter dood, waaruit het op een ongelukkig oogenblik verrezen is, gedoemd — en ik verzeker u dat het Bataillon aldaar aanwezig als zephyrs zoo vlug naar zijn nieuw Kampement Rijswijk zal huppelen, en zijne zieken als uit het hospitaal weggetooverd zullen worden. Helaas, de arme slagtoffers van Pisang Batoe die ik niet bij tijds heb kunnen redden, laat ons hen niet vergeten in onze vreugde, zij hebben die met hun leven betaald.

Men werpe mij niet op dat Rijswijk te verre is. Te Soerabaija trekken er dagelijks wachten op die even verre afstanden hebben te doorloopen; en bezit men hier twee rivieren, waar langs de opkomende wachten naar de stad kunnen afvaren, waarvan de eene kan dienen om de afkomende wachten naar boven te laten optrekken.

Men zorge vooral om dat prachtig denkbeeld, dat in de laatste jaren regel geworden is — n.l. om hier in Indie de wachten op bijna het warmste tijdstip van den dag te laten optrekken, te laten varen — en weder tot de oude school, die niet altijd te verwerpen is, terug te komen, d.i. de wachten te 6½ uur te laten vertrekken van hun kampement.

Nu zal men mij vragen, waar moet de infanterie gekazerneerd worden, als die terug komt — dan antwoord ik zeer gerust — geen nood voor den tijd, en *die tijd is nog zeer, zeer verre.*

Eerst de lijdenden geholpen.

En dan valt te gelijk het geniale hospitaal — als bovengemelde veronderstelling waar mogt wezen — in het water, het gouvernement houdt pl. m. een half millioen in den zak — en het hospitaal te Weltevreden zal ruim genoeg blijven.

EEN OUD SOLDAAT.

Mijnheer de Redacteur!

Ten vorigen jare heb ik in uw geacht blad een artikeltje geplaatst over het kampement op Pisang Batoe, ik geloof dat ik de eerste ben geweest die er over schreef. De stukken over deze ellendige verblijfplaats van het garnizoens-bataillon der stad Batavia, in de laatste nos. der beide Bataviasche bladen voorkomende, heb ik met zeer veel belangstelling gelezen, en het verheugt mij, dat op nieuw de publieke aandacht wordt gevestigd op deze aangelegenheid.

Vergun mij ook nog een enkel woord in het midden te brengen over deze kwestie.

In 't voorbijgaan merk ik op, dat de schrijver van het ingezonden stuk in *'t Bat. Hand.* over het kampement op Pisang Batoe door een min gelukkige uitdrukking bij velen een ongunstigen indruk heeft gemaakt over het kampement. Hij zegt, dat een onderofficier hem verteld heeft: *„Wij komen hier in de veiligheid om."* In verband beschouwd geloof ik dat deze uitdrukking ziet niet op de kazerne, het logies van den soldaat, maar op het terrein, dat drassig, moerassig, kortom totaal ongeschikt is voor een kampement. Doch anderen, dit gezegde letterlijk opvattende, hebben daaruit de gevolgtrekking gemaakt, dat orde en reinheid er veel te wenschen overlaten, iets, wat natuurlijk eene beschuldiging zou inhouden tegen den majoor-kommandant en het korps officieren. Zonder het te willen is die schrijver aldus van een misverstand de oorzaak, want het kampement is zindelijk en net, zoodat de kolonel L., die het kortelings heeft geïnspecteerd, verklaren kon, nooit te voren zulk een net en zindelijk bamboezen kampement te hebben gezien.

Welke nu de oorzaken ook mogen wezen, waarom het kampement op Pisang Batoe, niettegenstaande de stemmen die er zich ten vorigen jare over hebben doen hooren, niettegenstaande de honderde zieken, die sedert de oprigting van dat kampement bijna dagelijks naar Weltevreden worden vervoerd, nog altoos bestaan blijft, zonder dat er nog sprake van verplaatsing schijnt te wezen, — het feit is onbetwistbaar waarheid: hoewel de Indische regering, het militair departement, de geneeskundige dienst, hoewel die allen weten dat dit kampement op een der meest ongezonde plekken van Batavia staat, laat men het er blijven. 't Zou in menig opzigt belangrijk zijn, van den bataillons-kommandant een statistiek te vragen van het aantal zieke en overleden soldaten van de oprigting van het kamp af, — wij gelooven dat er een rilling zou gaan door Indië, wanneer men in onverbiddelijke cijfers voor oogen zag, hoevele manschappen, die den staat nog lange diensten hadden kunnen bewijzen, door de moordende koorts zijn weggerukt. En de ergste tijd — en hierop wilde ik vooral drukken — de ergste tijd voor het ongelukkig Bataillon staat voor de deur, eerst de kentering en dan de oostmoesson. Dan nog minder water dan thans, op den drassigen bodem, blootgesteld aan den oostenwind die over zee tot de manschappen komt, — in trouwe, wij vreezen dat er dan, na deze zoo natte moesson, die de kiemen heeft gelegd voor ziekten, die over eenigen tijd zullen uitbreken, de gezonde handen niet voldoende zullen wezen om de zieken te vervoeren. Wij hopen dat onze Landvoogd het kampement zal bezigtigen, en — daar ik het volstrekt niet met u eens ben, dat één blik genoeg is — den Bataillons-kommandant en des noods ook de officieren van gezondheid van het Bataillon op hun woord afvragen, of zij het kampement voor gezond verklaren, — en ik ben overtuigd, dat niemand die ziekten aan „het veel op wacht trekken," zal toeschrijven. Hopen wij dat het doodvonnis spoedig moge worden uitgesproken over en voltrokken aan Pisang Batoe, eer het Bataillon ten grave is gesleept door de onverzaadbare koorts die daar als koning heerscht.

Batavia, 27 Maart 1862. GEEN MILITAIR.

NEDERLANDSCH-INDIË.

BATAVIA.

De *Javasche Courant* van heden bevat het tarief van prijzen, volgens welke gedurende het tweede kwartaal 1862 zullen worden geheven de inkomende regten op wollen en katoenen goederen, vervaardigd bewesten Kaap de Goede Hoop, bij invoer in Nederlandsch-Indië

In hetzelfde blad wordt der gemeente bekend gemaakt dat de Willemsbrug weder voor het publiek is opengesteld. Is de brug fraai en stevig in evenredigheid van den tijd, dat de passage daar gesloten was — niet minder dan 3 jaren — dan heeft Batavia zich te benoemen op een sieraad te meer.

Wij vernemen dat te Menado overleden is de Heer Mr K. H. Tutein Nolthenius, met eene bijzondere kommissie derwaarts gezonden.

Aangekomen Vreemdelingen te Batavia.

VAN 26 TOT 28 MAART.

JAVA HOTEL. Hofman, van Pekalongan. — Koster, van Kaap de Goede Hoop. — Rossum, Giezen, van Samarang, — Maczill en familie, America.

MARINE HOTEL. Spengler en familie, van Soerabaija. — H. Fetmenger, van Samarang. — Mevr. de wed. Haak Bastiaans en een dochter, van Batavia. — P. Witkop Koning, van Onrust.

HOTEL DES INDES. A. Thésingh, J. Bijleveld, van Buitenzorg. — Nolthenius, van de Reede. — F. Darlang, C. A. Caron, W. J. R. van Beusechem, Ems. Wermuth, van Samarang.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Inspecteur Canneman, van Buitenzorg.

HOTEL WILLEM II. Sotiaas, van Onrust.

Aangekomen Passagiers te Batavia.

VAN 29 TOT 28 MAART.

Met het Ned. Ind. stooms. Prins van Oranje, kapt. W. A. J. Kuller, de hh. E Wermuth, Caron, Darlang, van Beusechem, Arathoon, Cook en Echtg., Spengler en Echtg., van [illegible], Mevrouw von Koblenskij en dochter, Mejufvrouw Meintje en Z. M. troepen van Soerabaija via Samarang.

Met het Ned. schip Noord Braband, kapt. H. R. Bok, de heer Fetmenger van Samarang.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

VAN 27 TOT 28 MAART.

Met het Ned. Ind. stooms. Ambon, kapt. W. Vogel, de kapt. Jonkhr. van de Pol, Echtg. en een kind, 1ste Luit, Pluim Mentz, 2de Luits, Heck en Boucher, off. van Gez. Geer en Zuur, de hh. Reijnst en Echtg., R. Wichers, A. Thesing, I. van Maaswinkel, C. Leuring, Trolke, H. Baumgarten, Nauta en moeder, Engel C. H. Klein, van Gennep, H. E. Bik, Echtg. en 6 kinderen benevens Z. M. troepen naar Soerabaija via Samarang.

Tagal. Op den 13den Maart, des middags omstreeks 4 uren, zijn in negen dessa's van het district Losari, regentschap Brebes, ten gevolge van een hevigen wind 133 inlandsche woningen omgewaaid en is de telegraafdaad, voor de pasangrahan te Losari, door de nedervallende takken van een waringinboom gebroken. Op dienzelfden dag traden de rivieren kali Keboejoetan en kali Babakan in genoemd district buiten hare oevers, en werd eene kleine houten brug door den vloed medegesleept.

Bali. (Februarij.) — Boeleleng. Ten gevolge van voldoenden regen bleef het veldgewas de beste verwachtingen geven. De levensmiddelen waren schaarsch en duur. Witte rijst was niet te bekomen en de carga, die niet dan in kleine hoeveelheden te koopen was, kostte *f* 8.75 de pikol. Handel en scheepvaart waren vrij levendig; er kwamen aan 2 schepen, metende 87 lasten en 41 praauwen, te zamen groot 162½ kojang, terwijl vertrokken 2 schepen met 62 lasten en 49 inlandsche vaartuigen van 235 kojang. De invoer bedroeg aan waarde *f* 56,915.57 en de uitvoer *f* 62,432.24. Gevaccineerd werden 216 personen.

Djambrana. De gezondheidstoestand bleef alhier ongunstig en de meest heerschende ziekte was koorts. De handel was vrij levendig. Er werden ingeklaard 2 Europeesch getuigde vaartuigen, groot 11 lasten en 17 inlandsch getuigde vaartuigen, inhoudende 58 kojang. Uitgeklaard zijn 2 Europesche schepen, metende 26 lasten en 27 inlandsche, ladende 123 kojang. De uit-en doorvoer van vee naar Java was belangrijk; zij bedroeg 464 runderen, 42 paarden en 20 karbouwen. De prijs van de rijst steeg tot *f* 6 à *f* 6.50 de pikol. Er werden in den loop van de maand Februarij 17 kinderen gevaccineerd.

Banka (Februarij.) — De weêrsgesteldheid in de maand Februarij kenmerkte zich door weinig regen en sterke winden en stormen uit het Noorden en N. en Z. W. Terwijl zich onder de inlandsche bevolking en de Europesche ingezetenen op de hoofdplaats vele koortsgevallen voordeden, waren de berigten uit de districten omtrent den gezondheidstoestand over het algemeen gunstig. De waarnemende inspecteur der hospitalen op de buitenbezittingen bevond den stand der vaccine in dit gewest zeer voldoende; vooral roemde hij den ijver der vaccinateurs en de bereidwilligheid van de bevolking om zich aan die kunst-bewerking te onderwerpen, hoewel die niet overal even goed was geslaagd door het ontaarden van stof, een gevolg van de huidziekten, waarmede vele individuën behebt zijn.

Uitgezonderd in eenige batinschappen van de districten Soengeileat en Pangkalpinang, alwaar de vooruitzigten minder gunstig zijn, zal men zich over het geheele eiland in een tamelijk goeden oogst mogen verheugen. In sommige districten had men reeds een aanvang gemaakt met het snijden der padi en zou die aldaar tegen het einde der maand Maart geheel zijn binnen gehaald. Ook het bijplanten van sagopalmen en andere nuttige gewassen gaat geregeld voort, terwijl de bevolking van Merawang en Soengeileat zich met kracht blijft toeleggen op de teelt van gambir.

Na afloop van het Chinesche nieuwjaar zijn de werkzaamheden bij de mijnen hervat en geregeld voortgezet. Behalve enkele hoog gelegene mijnen in het district Djeboes, waren allen genoegzaam van water voorzien, hetgeen bijzonder te stade kwam aan enkele mijnen in het Marawangsche, die nog aan het opnemen waren van den erts uit kollongs, welke zij in het vorige jaar niet hadden kunnen afwerken. Gedurende de maand Februarij werden aangebragt 567 Chinesche nieuwelingen, waarvan 521 werden ingedeeld bij de mijnen, die het meest behoefte hadden aan werkvolk. Daar de behoefte aan Singke's voor 1862 berekend was op 837 arbeiders, is door het aangebragte getal daarin niet voorzien. De Chinesche officieren beweren, dat deze verminderde aanvoer is toe te schrijven aan de hooge loonen, welke door Fransche agenten in China worden aangeboden aan Chinesche arbeiders, die voor zekeren tijd naar Cochin-China willen begeven, tot het verrigten van koeli diensten; dit gevoegd bij de meerdere nabijheid van Cochin-China en de grootere overeenstemming van zeden en gewoonten, zoude den stroom der landverhuizing dit jaar grootendeels daarheen geleid hebben.

Kort na het Chinesche nieuwjaar hadden er eenige ongeregeldheden plaats onder de Chinesche mijnwerkers in het district Soengeileat. Meer dan 150 koeli's (koeli kongsi) vervoegden zich bij den administrateur en eischten op ongepasten toon verhooging van arbeidsloon, dreigende anders in massa het mijnwerk te zullen verlaten en andere koeli's te zullen beletten, voor minder loon, dan door hen gevorderd werd, te werken. Daarenboven vond men op negen verschillende plaatsen in dat district Chinesche geschriften aangeplakt, eene oproeping bevattende aan alle koeli's, om op verhooging der loonen aan te dringen en bedreigingen tegen degenen, die het zouden durven wagen den arbeid te hervatten, vóór dat die eisch was ingewilligd. Zoodra het berigt dezer ongeregeldheden ter kennisse van den Resident was gekomen, werden onmiddelijk de hoofddjaksa en een der meest vertrouwde Chinesche officieren derwaarts gezonden, voorzien van bepaalde bevelen, hoedanig zij, in overeenstemming met den administrateur, zouden hebben te handelen; terwijl de resident zich gereed hield, hen derwaarts met voldoende middelen van bedwang te volgen, wanneer zulks zou blijken noodig te zijn. Nadat evenwel 17 der voornaamste belhamels in hechtenis waren genomen, bedaarde de opgewondenheid der overige mijnwerkers zeer spoedig, en toen de gouvernements stoomer „*Bronbeek*" zich te Soengeileat vertoonde, ten einde de arrestanten af te halen en naar Muntok over te voeren, keerden allen tot den arbeid terug. Aanvankelijk bestond er wel eenige vrees, dat deze ongeregeldheden ook tot andere districten zouden overslaan, maar hetzij zulks is toe te schrijven aan de snelle en juiste maatregelen van de betrokkene autoriteiten, hetzij dat het eene op zich zelf staande poging was van de mijnwerkers om de loonen met geweld op te drijven, elders is geen spoor van ontevredenheid, onwil of verzet ondekt.

De inkomende en uitgaande regten hebben gedurende de twee eerste maanden van dit jaar opgebragt . . . . *f* 3966,14
gedurende hetzelfde tijdvak van het vorige jaar . . „ 6942,14

aldus minder in 1862 *f* 2676,—

— Uit de Molukken zijn via Soerabaija per telegraaf de volgende berigten ontvangen: Timor, Banda, Ternate en Makasser, ongestoorde rust. De stand van zaken op Ceram is dezelfde gebleven; rustverstoring heeft niet plaats gehad. Te Ternate nemen de pokken af. De berg Makian is nog altijd in werking en aanhoudend stijgen rookkolmmen ten hemel. Ter hoofdplaats Menado is de gezondheidstoestand zeer ongunstig; de sterfte blijft normaal. Zeeroovers verontrusten de kust; een 200tal menschen is geroofd, terwijl een schoener met eene waarde van *f* 12,000 is buit gemaakt. De *Reteh* heeft de zeeroovers te vergeefs opgezocht. Den 19den Februarij ll. hebben eenige vechterijen plaats gehad tusschen schutters en militairen; van beiden zijn eenige personen gekwetst geworden.

(*Jav. Ct.*)

Samarang, 21 Maart. Alhier werd onlangs een luisterrijk feest gevierd. Toen namelijk de tijd niet meer ver af was, waarop de heer Resident Graaf van Hogendorp deze hoofdplaats zoude verlaten, om gebruik te maken van het hem door de Regering verleend tweejarig verlof naar Nederland, werd door de heeren Assistent Residenten, Secretaris en andere ambtenaren van de residentie Samarang het plan gevormd, om hem als een blijk van hunne warme sympathie en hoogachting een diner aan te bieden. — Nadat dit plan meer algemeen bekend was geworden, sloten zich daaraan de Regenten van dit gewest, eenige heeren Hoofd- en Subalterne Officieren, eenige heeren Kooplieden, Fabriekanten en anderen. Spoedig vormde zich uit de makers van het plan eene kommissie welke zich tot taak stelde, om den Resident van Hogendorp het diner aantebieden, dat erkentelijk door hem werd aangenomen. Afgehaald door de daartoe zich vereenigd hebbende heeren J. Dixon, F. A. London F. H. W. von Ranzow, L. Kloprogge en C. J. Knoote, werd in den avond van Maandag den 17den dezer de hooge gast ontvangen in de met onze driekleur versierde, met groen behangen, tot de plaats van het feest welwillend afgestane, groote en goed verlichte zaal der Loge „*La Constante et Fidèle*", terwijl de muzijkanten van het korps schutterij alhier het „Wilhelmus van Nassauen" aanhieven.

Bij het diner heerschte gepaste vrolijkheid en de meest gewenschte harmonie. — Toasten werden onder anderen door den Kolonel van der Put, wd. Kommandant der 2de militaire afdeeling; den heer Mr. F. A. Loudon, Assistent Resident voor de Policie; den Pangeran Regent van Demak; de heeren J. Dixon, Hoofd-Ingenieur voor de Spoorwegen en Industrie; G. A Wermuth, Chef van het handelshuis Wermuth en Co.; N. Kloesmeijer, Luitenant-Kolonel Kommandant van de Samarangsche Schutterij en J. L. van Gennep, Agent van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij te Soerabaija, op den hoogen gast ingesteld. — Men wees voornamelijk op zijne vele verdiensten, zijne regtschapenheid, humaniteit en andere goede eigenschappen, welke hem tot sieraad strekken; terwijl Mr. Loudon die ook de tolk der gevoelens van de Europesche ambtenaren was, niet vergat den Resident van Hogendorp in warme bewoordingen dank te zeggen voor de minzame en goede behandeling, welke zijne ondergeschikten steeds van hem hebben ondervonden. — Hij wees hierbij speciaal nog op de ondervinding, welke hij en alle die onder genoemden Hoofdambtenaar hebben gediend, gehad hebben ten aanzien van zijne vele kundigheden, edele denkwijze, regtvaardigheid en trouw.

De Pangeran Regent van Demak dankte, namens het Inlandsch bestuur der Residentie in gevoelige taal den Resident van Hogendorp voor de regtvaardigheid, waarmede hij steeds en in alles ten opzigte van hetzelve was te werk gegaan. — De heer Dixon bragt hulde toe aan des Graven eigenschappen en aan die van zijn hoog geacht gezin, terwijl de heer Wermuth in krachtige bewoordingen wees op het vele door den Resident verrigte in het belang van Handel en Nijverheid, en aan dien verdienstelijken hoofdambtenaar den warmen dank betuigde, welken de handelstand aan hem zoo zeer verschuldigd is. — Hierop sprak de heer Kloesmeijer in het kort over de bijzondere belangstelling waarmede de Resident de zaken van de Samarangsche Schutterij steeds behartigde, en de strikte regtvaardigheid en den klem welke hij daarbij aan den dag legde, waarop de heer van Gennep het woord vroeg, en den Resident herinnerde dat hij zijn oudste kennis in Ned. Ind. was, daarbij voegende dat hij met terugblik op des Residents ambtelijke loopbaan met genoegen kan verzekeren dat die loopbaan eene der meest eervollen is. — Daarna volgden eenige toasten, welke werden ingesteld op het welzijn en voortdurend geluk van den Resident en de zijnen, met den wensch dat het Gode moge behagen hem spoedig de herstelling van zijne geledene gezondheid te schenken, om daarna weder in het belang van deze schoone gewesten werkzaam te kunnen zijn.

De Resident van Hogendorp bedankte in hartelijke bewoordingen voor het hem gegeven blijk van achting en sympathie. Hij verzekerde dat hij den 17den Maart 1862 als de schoonste dag van zijn 5jarig bestuur over de Residentie Samarang beschouwde en dat die dag bij hem in aangename en dankbare herinnering zal blijven. — Hij betuigde de onderscheiding daarom vooral op hoogen prijs te stellen, omdat de vriendschappelijke te zamenkomst niet alleen bestond uit de hoogstgeplaatsten en rijksten der stad, maar dat ook velen van minderen rang en minder vermogend hadden willen medewerken om hem bij zijn aftreden een eerbewijs te geven; want hij zag hierin het betoog, dat zijn streven was erkend, namelijk van in alle zijne handelingen regt en billijkheid te betrachten.

Den woordvoerders in het bijzonder zeide hij warmen dank voor de hartelijke hem toegesproken woorden en verklaarde hij bijzonder gevoelig te zijn voor de omtrent zijn handel en wandel geuite beoordeeling. Hij zeide niets meer dan zijn pligt te hebben gedaan en wenschte van harte, dat het zijn geachten opvolger gegeven zal zijn de stad Samarang te doen worden, wat zij door hare ligging voorbeschikt is te zijn, namelijk eene der voornaamste en meestbloeijende handelplaatsen van onze Oost-Ind. bezittingen. Hij vermeende verder dat dit het geval ongetwijfeld zal worden, zoodra spoor- en waterwegen, zoomede doelmatige havenwerken zullen hebben voorzien in eene geregelde communicatie met de binnenlanden en de reede. Hij verklaarde voorts, dat hij het zich tot eene bijzondere eer zoude hebben gerekend, indien slechts één van die werken tijdens zijn bestuur ware tot stand gekomen, want in den vooruitgang der stad Samarang en in den bloei en de welvaart van hare bewoners bleef hij het grootste belang stellen. — Vermeenende dat dit ook het geval was met de aanwezigen, stelde hij voor te drinken op het welzijn van Samarang en hare bewoners.

De glazen werden gevuld en, onder toewensching van alles goeds en een welgemeend vaarwel aan allen toeroepende, met aanbeveling van zich zelven en de zijnen in het vriendschappelijk aandenken der aanwezigen, besloot de hooggeachte gast zijn toast met de woorden:

Mijne Heeren! Samarang leve en bloeije tot in het nageslacht.

Tot na middernacht bleef het gezelschap bijeen. Bij ieder van hetzelve zal de avond van 17 Maart 1862 in aangename herinnering blijven, al moet hij het aftreden van den Resident Mr. D. C. A. Graaf van Hogendorp betreuren.

Op den 20sten dezer verliet de Graaf en de zijnen, gevolgd door een zeer talrijke schare van ambtenaren en belangstellenden den huize Bodjong ter inscheping aan boord van de stoomboot *Oenarang* voor de reis naar Batavia. Aan de landingplaats bevond zich het korps muzijkanten der Samarangsche schutterij en bij het stappen in de sloepen van de hooge reizigers liet zich het „Wilhelmus van Nassauen hooren.

Velen vergezelden de familie van Hogendorp naar boord en treffend was het afscheid dat genomen werd. Wij roepen hierbij die hooggeachte vrienden nogmaals een hartelijk vaarwel toe.

— Een treurig voorval vond hier dezer dagen plaats, waardoor eene achtenswaardige familie in diepen rouw werd gedompeld. — De jonge veel belovende V. d. W. door eene naar zijne meening ongeneeslijke ziekte aangetast, beroofde zich met een geweerschot van het leven, na in de hartelijkste bewoordingen in een achtergelaten brief van zijne betrekkingen afscheid te hebben genomen. Ons diep medelijden met de achtergelaten betrekkingen vermeerdert, wanneer wij beseffen, hoezeer een jongeling die zooveel geestkracht betoonde, hun in hun ouderdom tot steun had kunnen verstrekken.

— Aangaande het te Djokjo dezer dagen plaats gehad hebbende duel tusschen de heeren v. H. en L. M., vernemen wij dat de heer v. H. die het ongeluk had zijne tegenpartij te dooden, moet uitgelokt zijn door provocatien van de zijde zijner tegenpartij die, zoo de geruchten waar zijn, zich niet zou hebben ontzien in het openbaar den goeden naam te beleedigen eener jonge dame, waarvoor de heer v. H. bijzondere achting scheen te koesteren. Volgens eene andere lezing zou de aanleiding tot het tweegevecht nog veel onbeduidender wezen en alleen gelegen zijn in een twist over nietige huiselijke aangelegenheden. Wanneer zal toch de tijd komen dat het beleedigd eergevoel op andere wijze kan worden bevredigd dan door eene ijdele moedsvertooning, waarvan men zoo weinig voldoening heeft en waarvan zoo menig veel belovend officier het slagtoffer is geworden? Zou niet door de wetgeving daarin op de eene of andere wijze kunnen worden voorzien? De wetgevers van vroegeren tijd maakten ten deze zeer korte wetten (zie Recueil en Placatenboek van anno 1590 tot 1673,) daar staat in placaat 66 tegen duëllen en krakeelen in articul 8 het volgende: „Ende of het gebeurde, dat echter de parthijen ter gedistineerde „plaetse ten voorz. fine quamen ende haer geweer tegen malkanderen trocken, zoo willen ende begeeren wy, dat soodanige „persoonen al waer 't dat geene van die beyde gequestst ofte „dood geschooten of gestoocken weerden, sonder eenige genade „met de doodt zullen worden gestraft ende alle hare goederen „geconfisqueert, met welke straffe mede gestraft sullen worden „de secondes ofte getuigen dewelcke het voorz. duël hebben geassisteerd.

(was geteekend)
G. U. PRINCE D'ORANGE.

— Den 19den had hier de uitbesteding plaats van het transport van Gouvernements-producten, zout en civiele goederen, van en naar de bovenlanden in de residentiën Samarang en Kadoe. Nadat de inschrijvings-billetten waren geopend, bleek het dat de laagste inschrijver was de heer H. G. Nootbaar voor den prijs van 3,25 cent per pikol per paal. De naaste inschrijver was de heer M. M. Zorap voor 3,30 cent. De prijzen liepen nog al uit elkander en zelfs waren er die ingeschreven hadden voor 6 cents per pikol per paal. Men zegt dat de heer Uhlenbeck, thans Minister van Kolonien, zou beweerd hebben dat in de laatste jaren de prijs der transport-middelen op midden-Java niet belangrijk zou toegenomen zijn, — waaruit men afleidt dat Zijne Excellentie geen voorstander van spoorwegen op Java is. Zou men er niet eenigzins toe komen Z. E. in het eerste punt gelijk te geven, wanneer men nagaat dat het transport voor 1863, 1864 en 1865 is aangenomen voor 3¼ cents, gelijkstaande met 3,9 duit, terwijl over de jaren 1857, 1858 en 1859 door het Gouvernement betaald werd 3,3 duit per pikol per paal, zonder daarom tot de conclusie te komen: — dat de spoorwegen naar de binnenlanden tot de overbodige zaken behooren.

(*Sam. Adv. bl.*)

Soerabaija, 18 Maart. Men meldt ons uit Malang: Opmerkelijk is het dat men hier, niettegenstaande de buitengewone duurte der eerste levensbehoeften, bijna niet van diefstal hoort, dit schijnt te pleiten voor welvaart onder de bevolking en voor activiteit bij het politie-wezen. Het logement is, hoewel men doorgaans ongunstig weder heeft, steeds bezet.

Soerabaija, 19 Maart. Den 17den jl. omstreeks 2 uren 's voormiddags had er ten huize van zekeren gegoeden Javaan in de kampong Kalongan diefstal met inbraak plaats. De dief, die juist den oogenblik gekozen had, dat de Javaan gewoonlijk uit is, had zich meester gemaakt van eenige kleedingstukken en *f* 40 aan zilvergeld. Het is dan ook den schout H. mogen gelukken spoedig den dader op het spoor te komen en al het gestolene te achterhalen.

— Men meldt ons van Salatiga:

Dezer dagen heeft een trompetter der kavallerie een dief, die bezig was om in een huis in te breken, met eene lans doorstoken, zoodat deze ter plaatse dood bleef. De dief zou echter den trompetter eerst een houw op den linker arm gegeven hebben.

(*Soer. Ct.*)

OFFICIELE BERIGTEN.

BEKENDMAKING.

Ingevolge bekomen last wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Maandag den 31sten Maart 1862, des morgens te 9 uren, aan het Gouvernements-hôtel te Rijs-Wijk.

Belanghebbenden gelieze hunne aanvragen om audientie met opgave van titels te rigten aan den ADJUDANT VAN DIENST.

BUIVENZORG, den 9den Maart 1362. *De 1ste Luitenant-Adjudant*, H. W. L. DE KOCK.

EXTRACTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BUITENZORG, den 25sten Maart 1862. (No. 12).

(Staatsblad no. 34.)

Gelezen, enz.

Is goedgevonden en verstaan:

Ten vervolge op het besluit van 11 December 1860, no. 5, (staatsblad no. 115), vast te stellen de navolgende veranderingen, welke de bij dat besluit gearresteerde rangschikking van de op Java en Madura en op de buitenbezittingen alsnog gebezigd wordende versterkingen sedert heeft ondergaan, als:

A. In de rangschikking der gebezigd wordende versterking moet worden opgenomen:
als versterking van den vierden rang in het gouvernement van Celebes en Onderhoorigheden, de redoute te Balangnipa.

B. van de versterkingen van den vierden rang moeten als vervallen worden beschouwd:
a. Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden: de redoute te Lagoendi
b. Lampongsche districten: de redoute te Tjampakka.
c. Palembang: de redoute te Batoe Radja Ogan en de redoute te Moeara Bliti.
d. Celebes en Onderhoorigheden: de redoute fort Carolina te Boelekomba.

C. De redoute te Tjandjong Pandang en het defensief wachthuis te Sidjoek sorteren thans onder de 1ste militaire afdeeling op Java, waardoor ook bij Banka de woorden „en Onderhoorigheden" moeten worden weggelaten.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De 1ste Gouvernements Secretaris,
WATTENDORFF.

BUITENZORG, *den 27sten Maart* 1862. (No. 2.)

(Staatsblad no. 36.)

Geleze , enz.

Gelet op het besluit van 9 Junij 1838, no. 33 (staatsblad no. 22);

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord:

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: enz.

Ten tweede: Met aanvulling van artikel 74 van het Reglement voor de schutterijen op Java (staatsblad 1838, no. 22) te bepalen, dat de eed, bij dat artikel voorgeschreven, door den president van den krijgsraad wordt afgelegd in handen van het hoofd van bestuur.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De 1ste Gouvernements Secretaris,
WATTENDORFF.

Bij Koninklijk besluit van den 21sten December 1861, no. 90, is de luitenant-kolonel der infanterie van het leger in Nederlandsch-Indie, met verlof in Nederland, C. Meijer, op zijn verzoek, eervol uit Z. M. militaire dienst ontslagen, onder toekenning van pensioen met ingang van 1 Januarij 1862.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking onder toekenning van wachtgeld, de adsistent-resident van Galoe (Cheribon) G. P. Servatius.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den administrateur der tinmijnen te Marawang (Banka) H. L. Bloemen Waanders, en aan den kontroleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures H. Mulock Houwer.

Een tweejarig verlof naar Nederland, met behoud zijner betrekking, aan den stads-apotheker te Samarang J. P. van Rouveroij van Nieuwaal.

Benoemd:

Tot kontroleurs der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, de ambtenaren ter beschikking van den directeur der kultures A. C. Andreas, E. von Faber, F. A. H. Ondaatje, mr. J. H. van Lennep, G. H. C. van Zijll de Jongh en C. W. L. Fleur.

Tot kommies op het residentie-kantoor te Tagal, de griffier bij den landraad te Patti (Japara) F. la Fontaine.

Tot licht-opzigter der tweede klasse bij het kustlicht-établissement te Tandjong Kalean (Banka), de baas-smid aan het marine-établissement op het eiland Onrust A. F. C. Boshart.

Magtiging Verleend:

Tot de uitreiking aan J. H. R. Goethart, van eene acte van toelating tot de uitoefening van de artsenijmengkundige praktijk te Samarang, en hem te belasten met de waarneming der betrekking van stads-apotheker aldaar.

Goedgekeurd:

Dat door den resident van Menado.

BIJ DE SUBCOMMISSIE VAN ONDERWIJS ALDAAR.

Is Ontslagen:

Op zijn verzoek eervol, wegens vertrek, als lid, dr. E. H. H. Mühlert, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezen diensten.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit de betrekking van adjudant bij het garnizoens-bataillon van de Wester-afdeeling van Borneo, de tweede luitenant J. H. Huijer.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland aan den kapitein der infanterie J. G. van Thiel.

Benoemd:

Tot adjudant bij het garnizoens-bataillon van de Wester-afdeeling van Borneo, de eerste luitenant J. A. Schreiner van het bataillon.

Marine Departement.

Benoemd:

Tot gezaghebber bij de gouvernements marine, de tijdelijke gezaghebber bij die dienst J. J. H. Stolte, met bepaling, dat hij voorloopig zal belast blijven met het bevel over 's gouvernements stoomschip *Hertog Bernard*.

BIJ DE FABRIEK VOOR DE MARINE EN HET STOOMWEZEN TE SOERABAIJA.

Tot onder-baas-smid voor den stoomhamer, de onder-baas-smid bij die instelling W. D. van Ligten.

Tot onder-baas smid, de vaste werkman bij die inrigting F. Hendrik.

BIJVOEGSEL
VAN DEN
JAVA-BODE
van Zaturdag, 29 Maart 1862, N°. 25.

Op Maandag den 7den April a. s. zullen Postpakketten worden gesloten voor
BILLITON, PONTIANAK en SINGKAWANG,
te verzenden met een der stoomschepen van *W. Cores de Vries*.
De daarvoor bestemde Brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 's avonds 5 uur, in de Stad tot 4 uur.

Transport van producten van Tjicao naar Batavia.

Door den resident van Batavia zal op een nader door hem te bepalen dag, eene openbare uitbesteding worden gehouden, overeenkomstig het reglement (staatblad 1829 no. 67), voor

het transport van producten, etc.,

van Tjicao naar Batavia en den opvoer van zout, van Pakkis naar Tjicao, van af primo Julij 1863 tot en met ult. Junij 1868.
De betrekkelijke voorwaarden liggen voor belanghebbenden ter inzage op de residentie-kantoren te Batavia, Samarang en Soerabaija.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling, maakt bij deze bekend, dat op Zaturdag den 26sten April 1862, des voormiddags te 10 uren, op het Kasteelplein alhier, door hem eene publieke uitbesteding zal worden gehouden van het werk:

het daarstellen van eene houten loods met pannen gedekt aan het Noordelijk gedeelte der graan- en ijzer-pakhuizen te Batavia.

Waarvan bestek en voorwaarden ten zijnen kantore ter inzage liggen voor belanghebbenden.

De ingenieur 1ste klasse, chef der 1ste waterstaats-afdeeling, maakt bekend, dat de passage over de Willems-brug (van het Konings- naar het Waterlooplein) is opengesteld.

Berigt aan Zeevarenden.

De schout-bij-nacht, adjudant des Konings in buitengewone dienst, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in O.-I. en inspecteur der marine, brengt ter kennis van belanghebbenden, ten vervolge van het medegedeelde in dit blad van den 19den en 22sten Maart 1862, no. 23 en 24, dat

het baken op de Neptunus-droogte mede weggeslagen is en voorloopig vervangen, even als dat van Karang-Pipa, door een noodbaken.

Vendutiën.

Maandag 31 Maart
Voor het woonhuis van den Heer Janssen door Gebrs. Roselje & Co.
en
Houtvendutie door Gebrs. Beijnon.
Dingsdag 1 April
Excutie op Molenvliet, Hotel de l'Univers, ten laste van Thonnerieux.
Voor het commissiehuis van van den Biesen en Modderman.
Woensdag 2 April
Ten huize van den Heer Lastdrager door Gebr. Beijnon.
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.
Donderdag 3 April
Voor het commissiehuis van John Pryce & Co.
en
Houtvendutie door Cassalette & Co.
Vrijdag 4 April
Voor het woonhuis van den Heer O. de Bruijn Kops door van Slooten Morgan & Co.
en
Voor het commissiehuis van van den Abeelen & Co.

Oproeping van Debiteuren en Crediteuren.

In de Jav. Cour. van heden worden opgeroepen de Debiteuren de Crediteuren in de navolgende boedels:
Door de agenten der Bataviasche Weeskamer, in den boedel van A. G. de Ceuninck van Capelle.
Door de J. Govert, qq. te Batavia, in den boedel van wijlen Coenrardus Daniels.

Vertrekkende Personen.

H. Mulock Houwer, en familie.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

Londen, 28 Jan. — Gisteren avond had alhier eene vergadering van arbeiders plaats, ten einde te beraadslagen op welke wijze de slavenhouders uit de rebellerende Staten van America, de heeren Mason en Slidell, door de Engelschen moesten worden ontvangen". De heer Yates stelde de volgende resolutie voor: De vergadering is van oordeel, dat de agenten der rebellen Mason en Slidell, de sympathie van Engelands werkenden stand ten eenenmale onwaardig zijn, daar zij slaven houden en de erkende agenten zijn van eene tyrannieke factie in opstand tegen de republiek der Vereenigde Staten, en gezworen vijanden der maatschappelijke en staatkundige regten van den werkenden stand in alle landen". Deze resolutie werd met algemeene stemmen aangenomen. Daarop stelde de heer Beal nog de volgende resolutie voor: Tegenover de slecht vermomde pogingen van den *Times* en andere dagbladen, die hun best doen de publieke opinie over de Americaansche zaken verkeerd voor te stellen, en ons in een oorlog te wikkelen met millioenen menschen van ons geslacht, is het vooral voor den werkenden stand pligt zijne sympathie te doen kennen aan de Vereenigde Staten bij hunne worsteling voor het behoud der Unie enz". Ook deze resolutie werd met algemeene stemmen aangenomen, terwijl de vergadering verder besloot, door tusschenkomst van den heer Adams een kopij dezer voorstellen te zenden aan de regering der Vereenigde Staten.

— Bij een der lijken in de steenkolenmijn te Hartley vond men een zakboekje, waarin met potlood het volgende geschreven was: „Vrijdag namiddag, half drie uren. Armstrong, Hedson, Hardie, Bell en nog vele anderen gevoelen zich zeer ziek. Wij hebben van omstreeks 2 uren tot nu toe gemeenschappelijk gebeden. Tibbs en Sharpe zijn ons daarbij voorgegaan en hebben woorden van troost en vermaning tot ons gesproken". De schrijver was zekere Amauer, een der flinkste mijnwerkers van het vlek. Hij was een krachtvol man, die, naar het algemeen gevoelen, ligchamelijk lijden langer dan iemand anders moet hebben kunnen volhouden. Toevallig was hij in het bezit van een ouderwetsch horologie, welks eijferplaat ook de dagen der week aanwijst. Hij droeg dit altijd bij zich en ook toen hij met zijne makkers in het hart der aarde levend begraven werd. Dit horologie stond stil op Vrijdag avond 8 uur. Men leidt daaruit af dat hij, en wel denkelijk dus ook de meeste andere slagtoffers Vrijdag, of voor dien tijd gestorven zijn. Ook vond men een kannetje, waarop met een spijker was gegrift: „Genade, o God!"

— In de zitting van den 6den Febr. heeft lord Palmerston, die uit naam der regering de buitenlandsche aangelegenheden behandeld heeft, de kwestie der blokkade onaangeroerd gelaten. Doch dit was niet het geval met graaf Russell in het Hoogerhuis. Deze verklaarde dat de zuidelijke havens door een voldoend aantal schepen bewaakt worden, hetgeen niet belet dat nu en dan een schip aan het blokkade-eskader ontsnapt en de haven binnenkomt. Hij gaf voorts den wensch te kennen dat het Huis de discussien over deze kwestie moge verdagen, tot dat het kennis zal hebben gekregen van de documenten, welke de regering zal overleggen. Hij gaf ten slotte als zijn gevoelen te kennen, dat zoo het kabinet van Washington het Zuiden niet binnen eenige maanden overwonnen heeft, het alsdan zijne onmagt zal inzien en tot eene erkenning dier Staten zal overgaan. Europa kon dus niet beter doen dan het einde van den krisis afwachten.

Het berigt uit Londen, dat de Fransche regering aldaar voor zekeren termijn — van 3 of 6 maanden — een leening tracht te sluiten ten bedrage van 100 millioen frs., is, door den *Moniteur* tegengesproken. Doch niet alleen te Londen, maar ook te Parijs geloofde men aan het sluiten der leening. Die tegenstrijdigheid, schijnbaar zeer groot, wordt in berigten uit Parijs opgehelderd, of liever men tracht die op te helderen. De Fransche regering zou namelijk de leening te Londen niet sluiten, maar de Fransche bank zou tot bovengenoemd bedrag in Engelands hoofdstad gelden opnemen, ten einde de regering te hulp te komen bij de conversie.

New-york, 15 Jan. Bij de discussien in het congres over de aanvrage van een crediet voor de groote tentoonstellling te Londen, heeft de heer Owen Lovejoy gezegd, dat het voor America genoeg is, dat het door Engeland is onteerd en mishandeld; dat het voor America beter is niets naar die tentoonstelling te zenden en te huis te blijven, tot er eene gelegenheid zal komen om Engeland te slaan. „Ik verfoei Engeland," zeide hij, en draag mijn haat jegens Engeland aan mijne zonen over. Als de opstand zal zijn overwonnen, dan zullen wij den geleden hoon wreken en ons met Frankrijk en Rusland vereenigen, om aan Engeland zijne Oost-Indische bezittingen te ontnemen.

FRANKRIJK.

Parijs, 28 Jan. — De heer Metternich heeft, na een gesprek met den heer Thouwenel, aan de Oostenrijksche regering verzocht, om maatregelen te nemen, dat de Oostenrijksche bladen de polemiek, die zij tegen Italië voeren, matigen, daar dit ook beleedigend voor Frankrijk is.

— Men verhaalt, dat een der ambassadeurs onlangs met den keizer over Venetië sprak en dat deze toen zou gezegd hebben: „Om Venetië te bemagtigen moet ik 100,000 man en een milliard opofferen; ik ben niet geneigd dit offer van Frankrijk te vorderen."

— Op de roerende goederen van den heer Lamartine is beslag gelegd, even als dit reeds vroeger op zijne onroerende eigendommen is gebeurd. Men zegt, dat deze beroemde schrijver het slagtoffer is van de bedriegerij van verschillende personen en dat, wanneer hij al het geld terug had, dat men hem op slinksche wijze heeft ontnomen, hij zijne schuldeischers ten volle zou kunnen betalen.

— De *Pays* meldt, dat er op St. Domingo eene groote steenkolenmijn is ontdekt. Dit is van groot belang voor de stoomvaart, vooral daar de steenkolen bijna op de oppervlakte van den grond te vinden zijn en dus met weinig moeite en kosten kunnen worden gegraven.

De Spaansche stoomboot *Fernando Cortes* heeft onlangs door eenige manschappen der equipage in weinige dagen zoo veel steenkolen doen graven, als zij voor de geheele reis noodig had. De kapitein heeft verklaard nimmer betere steenkolen te hebben gebruikt.

De Spaansche regering heeft thans begonnen deze mijn te ontginnen en de werkzaamheden daartoe worden met kracht doorgezet.

— De heer Fould heeft voor 30,000 fr. een hengst gekocht, een prijs, die nog nooit in Frankrijk voor een paard is besteed.

— De regtbank te Saurat heeft een persoon, die bij een twist met een ander diens neus afgebeten en doorgeslikt had, tot eene gevangenisstraf van 6 maanden en eene schadevergoeding van 300 fr. aan de neuslooze tegenpartij veroordeeld.

Parijs, 8 Februarij. Onze diplomatieke wereld houdt zich tegenwoordig meer dan met eenig ander geschilpunt van onzen tijd, met de Mexicaansche kwestie onledig. Zij wikt en weegt de mogelijke resultaten van de expeditie, en schijnt voor 's hands tot de volgende conclusie gekomen te zijn. Men is overtuigd dat Engeland, 't welk steeds en niet ten onregte, de meer toenemende magt en politieken invloed van het *verbonden* America duchtte, niets vuriger beoogt, dan om, gebruik makende van de verdeeldheid van 't oogenblik, in het hart der nieuwe wereld een onafhankelijken, op hechte grondslagen rustenden staat te vestigen, die, wat naar mijn oordeel vrij goed gezien is, ten allen tijde een niet onbelangrijk tegenwigt in de schaal zou kunnen leggen, waar de overmoed der Noordelijke staten het kabinet van Washington drijven kon, om de hand uit te steken naar het opperste gezag aan gene zijde van den Atlantischen Oceaan. Een Mexicaansch koningrijk, onder een constitutionneel vorst, is de voormuur, die John Bull optrekken wil, met de stille hoop dat eenmaal broeder Jonathan er zich het hoofd aan te bersten zal stooten, en die toch niet stevig genoeg zal zijn, om niet onmiddelijk te vallen, als hij die hem optrok, lust mogt gevoelen om daarop zijne mokerslagen te doen neerkomen. Mexico moet krachtig zijn, maar alléén krachtig door en zoolang Engeland dat wil.

Die conclusie is hier vrij algemeen vastgesteld en aangenomen. Men heeft zich in die meening dan ook bevestigd gevonden, doordien het dagelijks meer blijkt, hoe Engeland niemand liever dan aan den graaf van Vlaanderen Montezuma's kroon had gegund. Ten deze echter heeft Albion buiten den waard, liever buiten de mogendheden, gerekend. Men was 't algemeen eens dat de jongste zoon van koning Leopold een uitmuntend en wakker prins is, iemand die zeer spoedig de sympathie van elke natie winnen zou, maar men heeft tevens ingezien, dat de kroon van Mexico zoo ligt niet te dragen zou wezen, om die te mogen plaatsen op een hoofd, zoo jong en zoo onervaren als het zijne. Frankrijk en Spanje hebben Engelands keuze niet gebillijkt, misschien omdat men als bij intuitie gevoelde, waarom juist die kandidaat was gekozen — en men heeft aan Engeland de kandidatuur van den aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk voorgesteld, een vorst, die behalve al de goede hoedanigheden, eigen aan den graaf van Vlaanderen, ook de in een Mexicaansch koning onmisbare gaven van ervaring, gezond oordeel en rijperen leeftijd bezit, en toegevende, waar het voor den oogenblik niet anders dan toegeven kon, heeft Engeland zijn lievelingsplan opgegeven en men kan thans gerust aannemen, dat de kandidatuur van den Oostenrijkschen aartshertog niet alleen de éénige is, die door de omstandigheden van het oogenblik gewettigd wordt, maar ook de eenige die kans van welslagen aanbiedt.

Sommige bladen hebben deze door Frankrijk voorgestelde kandidatuur met eene oplossing der Romeinsche en Venetiaansche kwestien in verband gebragt. De combinatie was anders niet onaardig gevonden. Venetie gehecht aan de kroon van Victor Emanuel, Oostenrijk schadeloos gesteld door 't bezit van de Herzogewina en Bosnie, wier Grieksche bevolking niets liever wenschen zou dan in den schoot der moederkerk terug te keeren, en de Porte, die tegenwoordig zich in zulk een geldnood bevindt, dat ze om daarin te kunnen voorzien zich alles moet laten welgevallen, tot zwijgen gebragt door de handgift van 200 millioen franken.

Mogt het al mogelijk zijn dat Oostenrijk — en dan nog alleen met het oog op de Mexicaansche kroon voor zijn aartshertog, tot dit plan wilde toetreden, dan valt het niet te betwijfelen, of het zou tevens de nakoming van het in der tijd gesloten tractaat als voorwaarde stellen, en daar het toegeven aan dat verlangen ten gevolge zou hebben, dat het éénig Italië ad calendas graecas verdaagd werd, de paus zijn wereldlijke kroon behield, en Frans II en de hertogen van Parma en Toskane in hunne bezittingen hersteld werden, kan men 't er voor houden, dat Frankrijk zelfs die voorwaarden niet in overweging zou nemen.

Waar ik stellig aanneem dat nooit de Mexicaansche kwestie met die van Venetie in verband is gebragt, wil ik echter niet ontkennen dat het plan van een afstand van Venetie, tegen eene schadeloosstelling, als waarvan ik zoo even gewag maakte, officieus aan Oostenrijk gedaan is. Men wil echter dat het kabinet van Weenen eene officiële uitnoodiging tot eene dergelijke schikking bij voorbaat zou gecoupeerd hebben, door de verklaring „dat Venetie Duitschlands voormuur is, en Oostenrijk die provincie, met het oog op het algemeene Duitsche belang, nooit vrijwillig prijs geven mag, een belang dat, in geval van afstand, immer gevaar loopen zou, omdat Duitschland dan voor elken vijand, die van het Zuiden of Oosten zou komen opdagen, geheel open zou staan." Frankrijk moet die opmerking volgender wijze hebben beantwoord: „Welnu, als gij gelooft dat Duitschland op die wijze in gevaar wordt gebragt, raadpleeg dan den Bond, en wanneer deze dat gevaar niet inziet, hebt gij de handen vrij; eischt dat ligchaam daarentegen dat ge in zijn belang Venetie immer ten uwen koste en laste blijft onderhouden, welnu, maak u dan van den Bond los, en wij zullen de zaak, buiten den Bond om, tusschen ons afmaken."

Dit is op het oogenblik, als ik wel onderrigt ben, de phase, waarin het vraagstuk omtrent Venetie zich bevindt. Herinner u echter, dat elke onderhandeling daaromtrent tot heden niets meer was dan hoogstens officieus.

DUITSCHLAND.

Weenen, 24 Jan. — Het dagblad *das Vaterland*, dat ongeveer anderhalf jaar geleden hier werd opgerigt, met het doel om, even als de *Kreuzzeitung* in Pruissen, de belangen der clericale reactionaire partij in Oostenrijk te vertegenwoordigen, en dat dan ook door onderscheidene leden der hooge aristokratie werd ondersteund, schijnt aan het beoogde doel weinig of niet voldaan te hebben. Althans moet het zoo weinig deelneming hebben ondervonden, dat gedurende dat korte tijdsbestek, naar men verzekert, een kapitaal van niet minder dan fl. 180,000 door de ondernemers daaraan is ten koste gelegd, en het getal abonnementen bij het thans ingetreden jaar doet voorzien, dat er nog eene nieuwe storting zal moeten plaats hebben.

Weenen, 27 Jan. Uit Brux in Bohemen wordt gemeld, dat eene der voornaamste kolenmijnen in de nabijheid dier stad sedert 20 dezer in brand staat. Uit vier openingen stijgen de vlammen op, en aan blusschen is niet te denken.

Een niet minder schrikkelijk ongeluk wordt uit Leoben, in Stiermarken, gemeld. In de nabijheid dier plaats is namelijk den 25sten dezer een hevige brand ontstaan in een steenkolenschuur, waardoor de dikke rook de steenkolenmijn binnen drong en de ongeveer 100 Mijnwerkers, die zich daarin bevonden, met verstikking bedreigde. Nagenoeg 75 hunner hebben zich nog in tijd kunnen redden; 15 lijken zijn echter reeds te voorschijn gehaald, terwijl de overigen op plaatsen liggen, welke wegens de gaslucht niet te naderen zijn. In de mijn zelve is echter geen brand ontstaan en alle verder gevaar geweken.

— De *Breslauer Zeitung* meldt het volgende: Kortelings werd eene dienstmaagd, op het landgoed van het Poolsche lid van het huis der afgevaardigden, den heer van Niegolewski, dienende, met roedeslagen op het bloote ligchaam gestraft, omdat zij zonder verlof naar eene danspartij was gegaan. De bediende, die haar deze straf toediende, is thans, ofschoon hij verklaarde, op bevel van zijn meester te hebben gehandeld, tot vijf maanden gevangenisstraf veroordeeld.

Weenen, 6 Februarij. Van alle kanten ontvangt men berigten omtrent de onheilen, veroorzaakt door het buiten hare oevers treden der rivieren. Ten gevolge van een zwaren regen gedurende 48 uren met zeer zacht weder, was niet buitengewoon veel water gevallen, maar nog eene oneindig grootere massa sneeuw op het gebergte gesmolten. Hierdoor zijn alle rivieren buitengemeen gezwollen, en wordt ons land in zijne volle uitgestrektheid geteisterd.

Frankfort, 23 Jan. Uit Saxen wordt gemeld, dat een oud boschwachter het volgende, tot nog toe door hem geheim gehouden middel tegen de dollehondsbeet heeft bekend gemaakt, door welk middel hij reeds zoowel bij menschen als bij dieren talrijke gevallen van watervrees had voorkomen. Men wassche en reinige namelijk de beetwonde onverwijld en zorgvuldig met warmen of laauwen azijn, en giete er vervolgens eenige droppels mineraal zoutzuur in. Dit zuur lost het in de wonde aanwezige gift op, waardoor men voor de slechte gevolgen daarvan behoed blijft.

— Sedert eenigen tijd zijn hier onderscheidene ingezetenen dupe geworden van de bedriegerijen van eenige elegant gekleede personen, die, voorgevende handelsreizigers van voorname horologie-fabriekanten uit Zwitserland te zijn, belast met den uitverkoop van gouden horologiën, welke wegens de onlusten in de Unie niet naar America kunnen uitgevoerd worden, die horologiën tegen 35 à 40 gulden ten verkoop aanbieden. Talrijke personen, door deze goedkoope aanbieding verlokt, ontwaarden te laat, dat zij bedrogen waren, naardien de horologiën geen gouden, maar slechts zwaar verguld zilveren waren, ter waarde van hoogstens 15 gulden. Men vermoedt, dat de bedriegers voornemens zijn, thans in andere plaatsen hunne slechte praktijken te beproeven.

— Een jong Engelschman heeft onlangs te Stuttgart onder het schaatsenrijden zich aan allerlei baldadigheden schuldig gemaakt; toen een oude gebrekkige politiedienaar hem dit wilde beletten, bokste hij dezen neder en sloeg hem eene tand uit den mond. De jongeling daarop gearresteerd zijnde, riep de familie de bescherming van den Engelschen gezant in, die dan ook bij het geregt op de invrijheidstelling van den gearresteerde aandrong en een borgtogt van 1000 gulden aanbood, er mondeling bijvoegende, er voor in te staan, dat de jongeling voor de regtbank zou verschijnen. De regtbank stelde dezen dan ook voorloopig op vrije voeten, doch nam den borgtogt niet aan, op grond dat deze, volgens de wet, slechts door een Wurtembergsch onderdaan kan worden gesteld. Intusschen verliepen er naauwelijks drie dagen, of de jeugdige Engelschman had zich reeds uit de voeten gemaakt, terwijl zijne familie weigert te verklaren, waar hij zich bevindt. Op de aanvrage, deswege bij den Britschen gezant gedaan, antwoordt deze alleen door de verklaring, dat hij zich beleedigd gevoelt, naardien men geweigerd had, den door hem aangeboden borgtogt aan te nemen. Deze zaak wekt niet slechts in Wurtemberg, maar ook in onderscheidene andere plaatsen van Duitschland groote sensatie.

Berlijn, 26 Jan. — Naar men verzekert, hebben de kabinetten van St. Petersburg en van Turijn aan hunne gezanten alhier last gegeven, hunne mededeelingen aan ons ministerie van buitenlandsche zaken respectievelijk in het Russisch en Italiaansch te doen. De heer Budberg heeft dan ook reeds onderscheidene in het Russisch gestelde stukken aan graaf Bernstorff doen toekomen. Gelijk men weet, is een en ander te beschouwen als represailles, ten gevolge der verordening van dien minister, dat alle schriftelijke mededeelingen aan de buitenlandsche gezanten in het Duitsch moeten gesteld worden.

Berlijn, 27 Jan. — Te Gumbinnen heeft zich een merkwaardig verschijnsel voorgedaan. Op een der avonden in de vorige week hoorde men er eensklaps, voornamelijk in het regeringsgebouw, een naar het rollen van den donder gelijkend geraas. 's Ochtends ontdekte men eene scheur, welke aan den noordwestelijken hoek van dat gebouw, van uit de grondslagen tot aan de tweede verdieping ter hoogte van nagenoeg 30 voet reikte, verder dwars over de minstens 50 voet breede straat liep en langs den muur van een tegenover genoemd gebouw liggend huis eene hoogte van ongeveer 5 voet bereikte. De breedte der scheur was omstreeks ⅛ duim en was zelfs door de sneeuw, welke de straat bedekte, zigtbaar. Sommigen schrijven dit verschijnsel aan eene oorzaak van vulkanischen aard toe, anderen, en met meer waarschijnlijkheid, aan de strenge vorst, welke er toen heerschte.

Berlijn, 29 Januarij. — De jongste lievelingen van het opera-publiek alhier zijn thans de achttienjarige celebriteit Adeline Patti en de 20jarige Pauline Lucca. De eerste, in 1843 te Madrid geboren, was reeds op haar 8ste jaar, namelijk in 1851, te New-York en vervolgens in de grootste steden van America en Engeland, en ten laatste zelfs te Londen opgetreden, en heeft overal eene geestdrift verwekt, die althans gelijkstaat met die uit de tijden van Jenny Lind. Sontag en Bosco hebben haar reeds in hare prilste jeugd de schitterendste toekomst voorspeld. De tweede zangeres, Pauline Lucca, is een waardig tegenhanger van Patti. Zij is voor 7000 th. per jaar geëngageerd, zijnde de hoogste som, die te Berlijn ooit aan een kunstenaar of eene kunstenares is gegeven. Daarbij was de jonge dame nog voor twee jaren te Weenen eene onopgemerkte, zich met weinige gulden maand geld tevreden stellende koriste.

Frankfort, 26 Januarij. Door een schilder en photograaph te Hannover, den heer Hoster, is eene nieuwe methode uitgevonden, om photographische copiën zonder aanwending van chloorzilver te vervaardigen. Volgens de verzekering des uitvinders is het nieuwe praeparaat niet alleen veel goedkooper, maar kunnen daarmede dagelijks ongeveer tien copiën meer worden gemaakt, dan met het thans gebruikelijke, terwijl ook deze copiën slechts met geweld, doch niet door eene chemische bewerking zouden kunnen uitgewischt worden.

ZWITSERLAND.

Bern, 25 Jan. De Nederlandsche regering heeft zich bereid verklaard tot het aanknoopen van onderhandelingen met den bondsraad wegens het sluiten van een handelstractaat. Wat aan dit verdrag eene bijzondere beteekenis geeft, is de omstandigheid, dat de contractanten met betrekking tot den handel elkander niet alleen behandelen als de meest begunstigde natiën, maar dat ook Zwitserland het regt wordt toegekend in Neêrlands Indië consulaten op te rigten, waarbij men hoofdzakelijk Batavia op het oog heeft. De bondsraad zal in den loop der aanstaande week aan de bondsvergadering eene boodschap indienen, ten einde de vereischte volmagt tot het sluiten van bedoeld tractaat te erlangen.

JAPAN.

In het personeel van het gezantschap, door de Japansche regering naar Europa gezonden, heeft eene verandering plaats gehad, zoodat dit gezantschap thans bestaat uit: Takeno woeti Simodsoeke no kami, gouverneur aan financiën en buitenlandsche zaken, als afgezant; Matsdaira Iwamino Kami, gouverneur van Kanagawa en buitenlandsche zaken, als aide afgezant, en. Kiogokoe Noto no kami, als opziener (Ometske of Dwarskijker.) Buitendien gaan in hun gevolg mede 18 ambtenaren (geneeskundigen, tolken, opzieners van bruggen en gebouwen, algemeene onderzoekers, rekenmeester, enz.) en 14 bedienden.

(*Jav. Ct.*)

Victor Hugo over de doodstraf.

Door onderscheidene bladen werd voor eenigen tijd een dichtstuk medegedeeld, den naam van Victor Hugo dragende, en waarin den koning der Belgen om gratie werd verzocht voor de negen ter dood veroordeelden van de rooverbende uit Henegouwen of de zoogenaamde „zwarte bende"; thans in het gevangenhuis te Charleroi gedetineerd. Voor eenige dagen echter heeft deze beroemde Fransche dichter van uit het oord zijner ballingschap aan de *Indépendance* en andere Belgische bladen een schrijven gerigt, waarin hij verklaart, de schrijver van bedoeld dichtstuk niet te zijn. Deze brief is in velerlei opzigt zoozeer merkwaardig, dat wij overtuigd zijn, onzen lezers aangenaam te wezen, door hier eene zwakke vertolking van die kernachtige woorden te doen volgen:

„HAUTEVILLE-HOUSE, 21 Januarij 1862.

Mijnheer!

„Ik leef in afzondering, en een werk, een dringend werk, houdt mij inzonderheid sedert twee maanden zoo druk bezig, dat ik niets meer weet van al wat daar buiten omgaat.

„Heden evenwel brengt een vriend mij onderscheidene dagbladen, eenige zeer fraaije verzen bevattende, waarin om genade voor negen ter dood veroordeelden gesmeekt wordt. Onderaan die verzen zie ik mijne naamteekening.

„Die verzen zijn niet van mij.

„Wie echter de schrijver dezer verzen moge zijn, ik zeg hem dank.

„Wanneer er menschenlevens moeten gered worden, keur ik het goed, dat men van mijn naam gebruik, ja zelfs misbruik maakt.

„Ik vroeg er zelfs bij, schier te gelooven, dat men voor zoo iets er geen misbruik van kan maken. Zoo ergens, dan zeker hier wettigt het doel de middelen.

„De schrijver veroorlove mij evenwel, hem de eer te doen toekomen voor deze dichtregelen, welke, ik herhaal het, mij zeer fraai schijnen.

„En bij de eerste dankzegging, welke ik tot hem rigt, voeg ik er eene tweede, dáárvoor, dat hij mij die sombere zaak van Charleroi ter kennis bragt.

„Ik beschouw die dichtregelen als een beroep, dat hij op mij doet, als eene wijze om mij uit te noodigen, de stem te verheffen, door mij de pogingen onder het oog te brengen, in andere, dergelijke omstandigheden door mij in het werk gesteld; ik dank hem voor dezen edelen aandrang.

„Ik geef gehoor aan zijne roepstem; ik sluit mij bij hem aan, in de poging, om België den val van negen hoofden op het schavot te besparen. Hij wendde zich tot den koning, ik wend mij tot het volk.

„Uit het oogpunt van den vooruitgang beschouwd, is deze zaak van Henegouwen eene van die aangelegenheden, waaruit de volkeren òf verkleind, òf vergroot te voorschijn treden.

„Ik smeek der Belgische natie, groot te wezen. Blijkbaar hangt het van haar af, dat deze gruwelijke slagtbijl, die negen menschen moet treffen, niet op de openbare plaats in werking worde gesteld. Geene regering biedt wederstand aan dien drang der volksstemming naar het zachtmoedige. De eerste wil eens volks moet zijn, niet langer het schavot te dulden. Men zegt: „Wat het volk wil, dat wil God". Van u, Belgen, hangt het af, te doen zeggen: „Wat God wil, dat wil het volk".

„Wij verkeeren thans in den duisteren stond der negentiende eeuw. Sedert tien jaren vertoont zich duidelijk een achteruitgang der beschaving. Venetië in ketens, Hongarije in boeijen, Polen gemarteld; overal de doodstraf. De koningrijken bezitten Haynaus, de republieken Tallaferros. De doodstraf is tot de waardigheid van een *ultima ratio* verheven. De verschillende rassen, kleuren, partijen werpen haar elkander naar het hoofd, en bedienen er zich van bij wijze van antwoord. De blanken gebruiken haar tegen de negers; de negers, schrikbare weêrwraak! scherpen haar tegen de blanken. De Spaansche regering doodt de republikeinen, en de Italiaansche regering vermoordt de koningsgezinden. Rome brengt een onschuldige ter dood. Vergeefs noemt de ware moordenaar zich met luider stem; het is volbragt; de beul komt op zijn werk niet terug. Europa gelooft in de doodstraf en verhardt er zich in. America strijdt om en voor haar. Het schavot is de vriend der slavernij. Het schavot werpt zijne schaduw over den broedermoordenden strijd der Vereenigde Staten.

„Nooit bestond er tusschen America en Europa eene zoo groote gelijkheid; nooit verstonden zij elkander zoo wel; alle vraagstukken brengen hen tot verdeeldheid, behalve deze ééne: dooden; alleen omtrent de doodstraf zijn de beide werelden het eens. De doodstraf heerscht, eene soort van goddelijk regt der slagtbijl putten de Roomsch-katholieken uit het Evangelie, en de Americanen van Virginië uit den Bijbel. In zijne gedachte rigtte Penn, als vereenigingsteeken, een denkbeeldigen triomfboog tusschen de beide werelden op; boven dezen triomfboog mogt men thans wel het schavot plaatsen.

„In de gegeven omstandigheden is de gelegenheid voor België uitmuntend.

„Een volk, dat de vrijheid geniet, moet ook een wil hebben. Vrije volksvertegenwoordiging, vrije drukpers, daardoor is het zamenstel der openbare meening volledig. Dat dus de openbare meening zich uite; het is thans een beslissend oogenblik. In de omstandigheden, waarin wij thans verkeeren, kan België, hoe klein het ook zij, zoo het slechts wil, zich eensklaps aan het hoofd der beschaving stellen, door de doodstraf te verwerpen. Het edele België, evenzeer van Gallischen oorsprong als Frankrijk, kan zijne nationaliteit op uitstekende wijze bevestigen door eene schitterende uitzondering, door de eenige menschelijke maatschappij te vormen, wier handen, te midden van al die moordende regeringen, niet met bloed bevlekt zijn.

„Ik herhaal, de gelegenheid is uitmuntend. Duidelijk is het dat, zoodra er geen schavot meer zal zijn voor de misdadigers uit Henegouwen, het voortaan ook voor niemand meer zal bestaan, en dat de guillotine in Belgiës vrijen bodem geen wortel meer zal kunnen schieten. Uwe openbare pleinen zullen dan niet meer voor die naargeestige verschijningen gebruikt worden. Door de onweêrstaanbare logica der feiten zal de doodstraf, zoo zij heden slechts daadwerkelijk bij u is afgeschaft, dit morgen wettelijk zijn.

„Het zou zoo schoon wezen, dat een klein volk den grooten eene les gaf en, daardoor alleen, grooter ware dan zij; het zou zoo heerlijk zijn, wanneer België, tegenover de schrikkelijke opeenhooping der duisternis, tegenover de veldwinnende barbaarschheid, de rol eener in beschaving groote mogendheid aannemende, het menschdom eensklaps met het ware licht bestraalde, door, in omstandigheden, waarin de grootheid der beginselen het sterkst uitmunt, niet ten aanzien van een revolutionair of godsdienstig geschil, niet ten opzigte van een staatkundig vijand, maar ten aanzien van negen ellendelingen, die geene andere meêwarigheid dan de wijsgeerige verdienen, de onschendbaarheid van het menschelijk leven te verkondigen; door de gruwbare doodstraf, wier roem het is, twee kruisen op aarde te hebben opgerigt, dat van Jezus Christus in de oude, dat van John Brown in de nieuwe wereld, voor goed in de duisternis terug te dringen.

„Het grootmoedige Belgie denke er aan: hem zelven, België, zou het schavot van Charleroi het meest benadeelen. Wanneer wijsbegeerte en geschiedenis eene beschaving in de weegschaal stellen, dan vormen de neêrgehouwen hoofden het zwaarste tegenwigt.

„Door dit te schrijven, vervul ik een pligt. Help mij, mijnheer, door mij ter wille van dit groot en verheven belang, de openbaarheid te verleenen.

„Ontvang", enz. „Victor Hugo".

Hebben wij eerlang geen gebrek aan Steenkolen te vreezen?

De vrees dat vroeger of later, door het ontzettend verbruik van steenkolen, gebrek zal ontstaan, is niet onnatuurlijk, zoolang men niet weet hoe hoog men de hoeveelheid daarvan schatten kan. Er zijn er dan ook reeds geweest, die te goeder trouw den raad geven om in tijds uit te zien naar een brandstof die de steenkolen, als het eens zoo ver gekomen was, kon vervangen. Wij gevoelen echter vrijheid onze lezers te raden zich daarover niet al te ras te bekommeren. Verbazend is wel de hoeveelheid steenkolen die jaarlijk wordt verbruikt. Denkt eens: te Manchester alleen wordt op een ruimte van 32 Ned. ellen in den omtrek jaarlijks een stoomkracht aangevend, die gelijk is aan 1,200,000 paardenkracht, en dagelijks 30,000 ton steenkolen vereischt, ieder ton van 100 Ned. ponden, en derhalve 9 millioen tonnen in het jaar. In Engeland verteeren de gasfabrieken alleen 10 millioen tonnen in het jaar, en toch vreest men daar zoo weinig voor gebrek, dat men nog in 1858 6,078,000 tonnen durfde uitvoeren. Dat durft men doen, ofschoon de heer Cernel, een der beroemdst schrijvers over de mijnwerken in Pruissen, ons verzekert dat in 1847 reeds 125 millioen tonnen waren opgedolven, en gelijk bekend is het gebruik der steenkolen nog van jaar tot jaar toeneemt.

Toch zal nog eeuwen lang aan de behoefte kunnen worden voldaan. Engeland alleen kan uit zijn thans bekende mijnen nog 400 jaren lang in zijn eigen behoefte voorzien, hoewel die 68 millioen tonnen jaarlijks bedraagt. En is het niet te verwachten dat, eer die 400 jaren zijn verloopen, nog wel hier of daar een nieuwe mijn zal worden ontdekt?

Het steenkolen terrein in Groot-Brittanje is groot 31, 65 vierkante mijlen (1 vierk. mijl. = 100 bunders). In Pruissen bevat het een oppervlakte van 200 vierkante mijlen, en een hoeveelheid steenkolen, die gelijk is aan de oppervlakte van 1 vierkante mijl ten hoogte van 54,000 voeten. Hiermede zou men 9 eeuwen lang in het verbruik van steenkolen over den geheelen aardbol kunnen voorzien, als men tot gemiddeld getal neemt de hoeveelheid in 1857 verbruikt, toen zij nogtans eene waarde had van 440 millioen gulden.

Men gist dat de massa steenkolen over den geheelen aardbodem een oppervlakte beslaat van 800 vierkante mijlen, bij een hoogte van gemiddeld 41 voeten. Deze hoogte is zeker niet te ruim gesteld, daar die in de meeste bassins grooter is, en te Luik 55, te Staffordshire 131 en aan de Roer 134 voeten bedraagt. De massa der bekende steenkolen vormt dus een kubus van 20 mijlen, en kan derhalve, als het verbruik niet al te zeer toeneemt, nog 36,000 jaren in de behoefte voorzien!

De Bashikouay-Mier.

Du Chaillie verhaalt in zijne *Adventures and Explorations in Equatorial Africa* dat in dit gedeelte van Africa eene ontzaggelijke menigte mieren in de boschrijke plaatsen gevonden wordt, die door haren giftigen beet en verslindenden aard voor menschen en dieren zoo gevaarlijk zijn, dat men ze steeds zoo ver mogelijk uit den weg gaat en met het volste regt de koningen der bosschen noemt.

Mij zijn in deze streken tien verschillende soorten van mieren bekend, allen onderling verschillende door hunne wijze van zich te voeden, den aard van hun vergif, en de wijze waarop zij aanvallen. Onder die allen is de *Bashikouay* zekerlijk de merkwaardigste en tevens de gevaarlijkste. Deze mier werd overal, waar ik dit gedeelte van Africa bezocht, in groote menigte gevonden. Zij is de schrik van alle levende wezens, van het luipaard tot het kleinste insect.

Nergens vond ik een nest of vaste woonplaats dezer dieren. Trouwens deze hebben ze ook niet noodig, daar ze niets bewaren, maar alles dadelijk opeten. Deze mieren trekken op hare togten altijd in lange geregelde rijen, die nagenoeg twee duim breed en verscheidene mijlen lang zijn.

Voor en achter deze rijen marcheren grootere mieren, die als officieren den togt regelen en voor de orde in dit zonderlinge leger zorg dragen. Wanneer ze op eene open terrein komen, waar geene boomen zijn om haar tegen den zonnegloed, dien ze niet verdragen kunnen, te beschermen, graven ze dadelijk tunnels, waarin ze zoolang voorttrekken, tot dat zij weder aan eene beschaduwde plaats komen. Deze onderaardsche gangen zijn vier of vijf voet onder den grond en worden alleen bij felle warmte of zware regenbuijen gebruikt. Wanneer de honger hen begint te kwellen, breidt de geheele linie zich in het bosch uit en verslindt alles wat zij ontmoet. De olifant en de gorilla [1]) alles vlugt voor deze verslindende dieren. De zwarten ontloopen hen om het leven te redden. Op elk dier, dat zich op hun weg bevindt, wordt jagt gemaakt. Zij schijnen volgens de taktiek van Napoleon te werk te gaan en verzamelen met de grootste snelheid hunne strijdkrachten op één punt. In een ongelooflijk korten tijd is een muis, een hond, luipaard (?) of ander dier overweldigd, gedood, verteerd en blijft alleen het geraamte over.

Zij schijnen dag en nacht hunne togten voort te zetten. Dikwijls werd ik uit den slaap gewekt en genoodzaakt mijn hut te verlaten en mij in het water te werpen om mijn leven te redden, en had toch ondragelijke pijnen te lijden, door den beet der voorposten van zulk een leger veroorzaakt, waarvan sommigen in mijne kleederen waren gekropen.

Als zij in een huis komen, moorden zij terstond alle levende wezens die zich daar bevinden. Ratten en muizen springen te vergeefs in de kamer rond. Een overmagtige schaar van mieren doodt, trots den heftigsten tegenweer, een sterke rat in minder dan een minuut, en in minder dan een tweede zijn de beenderen van vleesch ontbloot. Ieder levend wezen in het huis wordt verslonden. Plantaardige voorwerpen roeren zij niet aan. Zoo zijn zij inderdaad nuttig voor de negers (hoewel schadelijk tevens), daar zij hunne hutten ten minste eenige malen 's jaars zuiveren van al het ongedierte, dat hen plaagt, vooral van reusachtige muurvarkens en duizendpooten.

Als zij in aantogt zijn gaat de geheele insectenwereld voor hen op de vlugt, en dikwijls heb ik op die wijze de nadering van zulk een mierenleger bemerkt. Waar zij heen gaan zuiveren zij den geheelen weg en vervolgen hun buit tot zelfs in de toppen der boomen. Met een geweldigen sprong vallen zij aan. Terstond slaan zij hunne scherpe scharen in hun prooi, en laten niet eer los voordat zij een stuk hebben afgescheurd. Het kleine dier schijnt op dat oogenblik in een soort van woede te zijn, waardoor het om zijn eigen veiligheid in het geheel niet denkt, en niets anders zoekt dan de vernietiging van zijn prooi. De beet is zeer pijnlijk.

De negers verhalen dat men voorheen misdadigers neerlegde op den weg, dien deze mieren volgen, en dat deze doodstraf de allerschrikkelijkste is.

Wij moeten nog gewag maken van twee bijzonderheden van deze dieren. Als zij op hun togt een naauwe beek willen overgaan, werpen zij zich er in en vormen een tunnel — een levenden tunnel — daar zij twee boomen of hooge struiken aan de beide oevers van de kleine rivier met elkaêr verbinden, soodra zij die vinden om hun werk te verligten. Dit gaat zeer vlug van de hand en een groot getal mieren is daarbij werkzaam, van welke de eene met haar voorpooten aan de achterpooten van de andere vasthakt. Zoo vormen zij een hooge en veilige kokerbrug, door welke het geheele regiment in geregelde orde voort marcheert. Als zij gestoord worden, of als een of ander dier den boog verbreekt, vallen zij terstond met de felste woede op den dader aan.

De Bashikouay hebben een zeer scherpen reuk, even als in 't algemeen alle mij bekende miersoorten, en laten zich daardoor in alles leiden. Zij zijn grooter dan eenige soort in Europa of America, ten minste een halve duim lang, hebben zeer sterke voorpooten en een scherpe schaar waarmede zij bijten. Zij zijn rood of donkerbruin. Hun aantal kan men niet begrooten, maar ik heb gezien, dat het 12 uren duurde eer een leger van deze dieren voorbij was. De lezer mag nu narekenen, hoe vele millioenen en millioenen hier bijeen zullen zijn geweest.

Er is nog een soort van Bashikouay die zich in bergen ten zuiden van de evennachtslijn ophoudt. Zij is vrij groot, het lijf vuilwit, de kop roodachtig zwart. Hare klaauwen zijn zeer sterk, en zij kunnen een stuk vleesch in eens afbijten. Het is eene vreeselijk dier, maar gelukkig is het niet zoo snel in zijne bewegingen als de andere soort, het trekt niet met zoo sterke legers voort, en werpt zich ook niet met zoo onwederstaanbare woede op zijn prooi. Het valt geen geheele dorpen aan, zooals de andere soort, noch vervolgt zijn prooi op boomen, is ook niet zoo vraatzuchtig. Als deze dat ook ware, zoude zij alle levende wezens in een land vernielen, daar zij onder de mieren zijn wat de walvisch is onder de zeebewoners.

De Maalstroom in de Mammoth-Grot.

Het volgende belangrijke verslag van eene afdaling in den put van de Mammoth-grot vonden we in een Americaansch tijdschrift.

Aan het einde der Mammoth-grot, negen mijl van den ingang, bevindt zich eene donkere en ontzaggelijk diepe put, bekend onder den naam van de Maalstroom.

Duizenden en duizenden hebben in ijzingwekkende diepte nedergezien, geholpen door daarin afgelaten Bengaalsche lichten, die de akeligheden nog beter deden uitkomen, maar tot nu toe waagde niemand het daarin af te dalen.

Den bekenden gids van de grot Stephen, algemeen als een hoogst dapper en onbevreesd man bekend, had men te vergeefs zes honderd dollars aangeboden om de nederdaling te beproeven. Een professor van Tenessee, een geleerd en verstandig man, besloot te doen wat niemand vóór hem gewaagd had en daalde met alle mogelijke voorzorg ruim honderd voet naar beneden, maar hier begaf hem de moed, en smeekte hij hem onmiddelijk op te halen.

Een paar weken geleden komt eindelijk een jong mensch van Louisville, wiens ijzersterke zenuwen voor geen vrees vatbaar waren, in gezelschap van Professor Wright bij den put en besloot, hoe groot de gevaren ook mogen zijn, daarin af te dalen. Mr. Proctor, de eigenaar der grot, liet daarop eene lijn vervaardigen van genoegzame lengte en sterkte; aan deze lijn werd vooreerst een zwaar stuk rots gebonden en zoo door heen en weder zwaaijen de losse stukken en brokken, die aan de wanden der rots mogten zijn, afgeslagen. Nadat dit verrigt was bevestigde de waaghals zich de lijn om het lijf en liet zich door een half dozijn mannen in de cimmerische duisternis af.

Onder de afdaling vielen nog verscheidene stukken van den wand der rots naar beneden zonder hem evenwel te raken.

Op dertig of veertig voet van de opening zag hij eene scheur, van waar hij 2 of 3 wegen zijwaarts de rots zag inloopen.

Honderd voet gedaald zijnde kwam hij aan een waterval die donderend in den afgrond stortte en waardoor zijn licht bijna uitgebluscht was. De geheele diepte van den put was 190 voet, waar hij den bodem bereikte. Deze was cirkelvormig, omtrent 18 voet in middellijn, met eene opening die naar een klein vertrek voerde.

Op den bodem vond hij stukken zwarten kiezelsteen van enorme afmetingen, veel grooter en zwaarder dan eenige elders in de Mammoth-grot, evenzoo verschillende andere steensoorten, zoo wit als versch gevallen sneeuw.

Op een gegeven teeken werd hij een veertig voet hoog opgehaald, waar hij een zijgang in de rots wilde onderzoeken. Hier aangekomen slingerde hij zich in dien gang, maar was onvoorzigtig genoeg het touw los te laten, dat nu buiten zijn bereik hing.

Zijn toestand was nu zeer bedenkelijk, daar zijne vrienden boven aan den put hem niet helpen konden. Maar van zijne lamp maakte hij een haak en konde zoo het touw weder naar zich toehalen, dat hij nu aan een stuk rots bevestigde.

Nu volgde hij den gang in de rots omtrent 200 el ver, tot waar deze door eene aardstorting verstopt was. Weder naar den put terugkeerende, bemerkte hij aan de overzijde een dergelijken gang, maar te zeer vermoeid zijnde om zich ook daar in te slingeren, bond hij zich het touw weder om het lijf en gaf het teeken om opgehaald te worden. Dit geschiedde met een hevigen ruk, waardoor hij erg bezeerd werd. De pijn was evenwel spoedig vergeten door een nieuw gevaar dat hem dreigde. Toen hij 90 voet van de opening was, hoorde hij een driftig verward geruisch van stemmen boven zich en vernam tot zijne ontzetting, dat het touw door de hevige wrijving over de rol van de windas in brand was geraakt.

De korte oogenblikken van angst die hij moest doorstaan, laten zich beter gevoelen dan beschrijven. Een groot ongeluk scheen onvermijdelijk. Gelukkig werd het vuur spoedig gebluscht en gelukte het hem boven te krijgen. Boven gekomen was hij even kalm en bedaard als bij de nederdaling, maar alle zijne vrienden zonken uitgeput van vermoeidheid en van den doorgestanen angst op den grond en zijn vriend professor Wright was door overspanning geruimen tijd bewusteloos. De jeugdige waaghals had zijn naam op den bodem der put uitgehouwen; het is de naam van den eersten en eenigen persoon die het waagde de geheimen van dezen duisteren afgrond te ontsluijeren.

Een auto da fé.

De tijd der auto da fé's is nog niet voorbij, gelukkig vorderen ze nu slechts gevoellooze offers.

In Barcelona werden den 9 October, op bevel van den Bisschop, 300 boeken verbrand, die men bij een boekverkooper had weg genomen en die allen meer of min over het Spiritismus (Klopgeesterij) handelden.

De eerste plaats bij deze plegtigheid bekleedde een priester in geestelijk gewaad, die in de eene hand een kruis, in de andere een fakkel hield. Een notaris met zijn klerk maakten het procesverbaal op, naast den priester stond een voornaam ambtenaar, en drie geregtsdienaars bewaakten den brandstapel. Wel een bewijs van spaansche oudgasterij.

[1]) De Gorilla is eene eerst kort geleden ontdekte apensoort, veel grooter en vreeselijker dan eenige tot nu toe bekende.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Maart	21	Hamburg	Bretrakohn	H. Schulz	Hongkong	6 Maart	Hamburg
〃	22	Amerikaansch	Sweepstakes	Machael	Adelaide	24 Febr.	Batavia
〃	23	Hamburg	J. W. A. Lorenzen	A. A. Jessen	Kaap de G. H.	1 〃	Order
〃	—	Spaansch	Burdeosij Habana no. 1	Jean Eugarti	Manila	7 Maart	Liverpool
〃	25	Nederlandsch	Maria Magdalena	J. H. Willembrink	Samarang		Rotterdam
〃	—	Pruiss	Thetis	Jarlimann	Singapore	17 Maart	Kaap de Goede Hoop
〃	—	Amerikaansch	Saxon	Lowe	Manila	8 〃	Melbourne
〃	26	Engelsch	Adoutic	J. Barron	Shanghae	4 〃	Londen met 1 Passagier
〃	24	〃	Standard Bretisch	W. Walthaw	Whampoa	8 〃	〃
〃	27	Pruiss	Arcona	Sunde Wall	Singapore	28 〃	Kaap de Goede Hoop
〃	28	Engelsch	Shakespere	Crosbeij	Cardiff	20 Dec.	Shanghae

Aangekomen schepen te Batavia

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
Maart	26	Ned. Indisch	stooms.	Prins van Oranje	W. A. J. Kuller	Soerabaija	22 Maart	W. Cores de Vries.
〃	—	〃	bark	Ellen	F. A. P. Wentholt	Samarang	21 〃	B. Kopersmit & Co.
〃	27	Nederlandsch	schip	Noord Braband	H. R. Bok	〃	22 〃	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	—	〃	bark	Watergeus	H. R. Giesen	〃		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Lachmadie	Said bin Segaf	Cheribon	6 Maart	Coulster.
〃	—	Fransch	Oorl. st.	Le Duchayla	lt. t/z. Duval	Saigoon	20 〃	
〃	29	Ned. Indisch	bark	Generaal Michiels	D. de Wilde	Padang		Haager en Schuurman.

Vertrokken schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
Maart	26	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	H. Kramer	Samarang.
〃	27	〃	brik	Faidool Ghaijer	Sech Boegies	Cheribon.
〃	—	Zweedsch	〃	Balder	Sjöberg	Padang.
〃	29	Nederlandsch	bark	Magaretha Simonettha	Hofman	Nederland.
〃	—			Minister Thorbecke	C. van Duijn	Soerabaija.
〃	—	Ned. Indisch	stooms.	Ambon	W. Vogel	Samarang en Soerabaija.
〃	—	〃	bark	Kim Tik Hoat	Lie Tiansong	Cheribon en Grissee.

In lading liggende schepen te Batavia.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	schip	Pieter Cornz. Hooft	N. Koens		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
〃	bark	Schoonderloo	Otto	Nederland	Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co.
〃	schip	Cornelia Jacoba Henriette	C. J. Tonjes		〃
〃	〃	India Packet	G. Diepering	Samarang	E. Moormann & Co.
〃	〃	Maria Catharina	H. C. de Bos	Soerabaija	〃
〃	schip	Jason	J. H. Lammers v. Bueren		Reynst & Vinju.
〃	bark	Australie*	Jochems	Amsterdam	B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Wilhelmina*	A. A. Koster	Soerabaija	van Ommeren Rueb & Co.
Ned. Indisch	schoen.	IJdroesie*	Sech bin Bakier	Banka	Coulster.
〃	brik	Machmoed*	van Garling		〃
〃	bark	Lachmadie*	Said bin Segaf		〃
〃	schoen.	Mabroek*	Said Madehie		P. Landberg & Zoon.
〃	schip	Christrian*			〃
〃	bark	Ellen*	Wentholt	Samarang	B. Kopersmit & Co.
Amerikaansch	schip	Rosette*	Pierce		Paine, Stricker & Co.
〃	brik	Sweep Stakes*	Mc. Gill		〃
Zweedsch	bark	Hermelin*	Hultman		J. Cezard & Co.
〃	bark	Eclipse*	Agren	Siam	〃
〃	brik	Johan II*	Melander		C. Bahre en G. Kinder.
Engelsch	schip	Kaffer Chief*	W. Harper		E. Moormann & Co.
Hamburg	brik	Metis*	Nickelsen		Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co,

Aangekomen schepen te Samarang.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCH.	GEZAGV.	VAN	DATUM.
Maart	13	N. I.	schoen.	Apie Maas	Njiat Tjoeij	Cheribon	25 Feb.
〃	—	〃	stoomb	Palembang	Kramer	Batavia	12 Maart
〃	14	〃		Javaan	Jamidin	〃	— 〃
〃	—	〃	bark	Kim Hingsing	Ing Tjoan	Cheribon	26 Feb.
〃	15	Engel.	brik	Carl	Beveridge	Batavia	13 Maart
〃	16	N. I.	〃	Lina	Steevensz	Riouw	9 〃
〃	—	〃	stoomb	Batavia	Nije	Soerabaija	15 〃
〃	17	〃		Prins van Oranje	Kuller	Cheribon	— 〃
〃	—	〃	schoen.	Srie Boelan	Tjong Assoe	Muntok	6 〃
〃	18	〃	stoomb	Oenarang	v. Hulstijn	Soerabaija	17 〃
〃	19	〃	schoen.	Srie Cheribon	Je Ing Tjoe	Pekalongan	8 〃
〃	20	〃	bark	Esperance	Tiang Haij		19 〃

Vertrokken schepen van Samarang.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCH.	GEZAGV.	NAAR
Maart	10	Eng.	bark	William Frederick	Wood	Soerabaija
〃	14	Ned.	〃	de Nederwaard	Admiraal jr.	Cheribon
〃	—	N. I.	schoen.	Bintang Barat	Kleboe	Soerabaija
〃	16	〃	stoomb	Palembang	Kramer	〃
〃	—	〃	〃	Javaan	Jamidin	〃
〃	17	Ned.	bark	Gelderland	Gaaff	Cheribon
〃	—	N. I.	〃	Tian Posoeij	den Broeder	Banjermass.
〃	18	〃	stoomb	Batavia	Nije	Batavia
〃	—	〃		Prins van Oranje.	Kuller	Soerabaija
〃	20	〃	bark	Jenoer	Said Al. b. Alie	〃
〃	—	〃	stoomb	Oenarang	van Hulstijn	Batavia

In lading liggende schepen te Samarang.

VLAG		NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	BESTEMM.
Ned.	bark	Vertrouwen	de Vos	Nederland
〃	schip	Doggersbank	Kerkhoven	〃

Aangekomen schepen te Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Maart	12	N. I.	stooms.	Menado	Couteron	Samarang
〃	15	〃	bark	Ingbie	Oei Hokkiem	Grissee
〃	17	〃	stooms.	Palembang	Kramer	Samarang
〃	18	〃	bark	Bintang Barat	Klihoe	〃
〃	—	〃	〃	Cheribon Packet	Said Bahasoean	Poel Laut
〃	19	〃	stooms.	Prins van Oranje	Kuller	Batavia
〃	—	Eng.	bark	William Frederick.	Hood	Singapore

Vertrokken schepen van Soerabaija.

DATUM.		VLAG.		NAM. DER SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Maart	13	Eng.	bark	Nina	Lingard	Bali
〃	14	N. I.	〃	Hing Aan	Pa Badie	〃
〃	—	〃	〃	Djoedoel Wadoet	Said Bina	Grissee
〃	15	〃	stooms.	Batavia	Nije	Samarang
〃	—	〃	〃	Menado	Couteron	Molukkos
〃	18	Ned.	bark	Telanak	Popken	Pasoeroean
〃	—	〃	〃	Nicot	Amesz	Nederland
〃	—	N. I.	〃	Ingbie	Oeij Hokkiem.	Bali
〃	—	〃	〃	Fathool Moebarak	Moeda	〃
〃	19	Ned.	〃	Johannes Martinus.	van Leent	Psaoeroean
〃	—	Amer.	stooms.	Pembroke	Cunningham	Shanghae
〃	20	Ned.	bark	Louisa K. v. Zweden	Stoop	Nederland
〃	—	N. I.	〃	Betsij	Onggo	Banjoewangi

In lading liggende schepen te Soerabaija.

VLAG.		NAM. DER SCHEPEN	GEZAGV.	BESTEMM.
Nederlandsch	bark	D'Elmina	Hordijk	Nederland
〃	〃	Dageraad	Ulrich	〃
〃	〃	Nicolaas Witzen	de Roever	
〃	〃	Louise	Buijs	
〃	〃	Jacob	Muller Drenth.	
〃	〃	Serius	Wagner	Amsterdam
〃	〃	Zeelandia	Blaakhert	
〃	〃	Hendrika	Steffrij	Nederland
〃	〃	Aeolus	de Vries	〃
Fransch	〃	Edmund Wulfrum.	Rolieu Leon	Sydney
Nederlandsch	〃	Loevesteijn	Tergast	Nederland
〃	〃	Landbouw	Kleijnenberg	〃
Hamburg	〃	Fannij	Wulf	〃
Ned. Indisch	〃	Javaan	Sobels	
Nederlandsch	〃	Bernard Agnes	Ordender	
Hamburg	〃	Johanna Wagner	Kempen	Nederland
Bremer	〃	Julia	Rauschenberg	〃
Nederlandsch	〃	Postiljon	van Greve	〃
〃	〃	Batavia	van Dolder	〃

Aangekomen schepen te Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	VAN.
Maart	18	Eng.	schip	Hamroh Nicholson.	Rooke	Soerabaija.
〃	16	Ned.	〃	Ida Elisabeth	Dooren	〃
〃	—	〃	〃	Stad Middelburg	Ouwehand	〃
〃	18	Eng.	brik	Swan	Craij	Bali Ampenan

Vertrokken schepen van Pasoeroean.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCH.	GEZAGV.	NAAR.
Maart	14	Ned.	schip	Pauline	Post	Nederland
〃	—	〃	〃	Amsterdam	Wehdemeijer.	〃
〃	17	〃	brik	Louisa Roeloffina.	Sijbrandi	〃

In lading liggende schepen te Pasoeroean.

VLAG.		NAMEN DER SCHEP.	GEZAGV.	
Nederlandsch	schip	Acolus	de Vries	Nederland.
〃	〃	Anthonij v. Hoboken	Hazewinkel	〃
〃	〃	Ida Elisabeth	Dooren	〃
〃	〃	Stad Middelburg	Ouwehand	〃
Engelsch	〃	Hamroh Nicholson.	Rooke	〃
〃	brik	Swan	Craij	

Aangekomen.

CHERIBON. 20 Maart Ned. schip *Maria*, van Wulven, v. Batavia.— Ned. do. *Nederwaard*, Admiraal, v. Samarang.
TAGAL. 20 Maart Ned. Ind. bark *Inggoan*, Souw Tjoenhie, v. Sam.— Ned. Ind. brik *Tjeegoan*, Po Soewie, v. Rembang.
REMBANG. 19 Maart Ned. Ind. brik *Thaegoan*, Tan Goatsan, v. Tagal.

Vertrokken.

CHERIBON. 22 Maart Ned. Ind. schoen. *Hongan*, Liem Kweesoeij n. Bat.
TAGAL. 20 Maart Ned. Ind. brik *Tjeegoan*, Po Soewie, n. Indramaijo.
PECALONGAN. 21 Maart Ned. bark *Margaretha Simonetta*, Hoffman, n. Batavia; 22 Ned. Ind. brik *Pasekan*, Tan Siauking, n. Grissee.
SUMANAP. 15 Maart Ned. Ind. schoen. *Fathool Haer*, Mohamat, n. Bali; 17 Ned. Ind. do. *Sie Damar*, Pa Tiedja, n. do.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA.

VAN 24 TOT 26 MAART 1862.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. schip *Catharina Jacoba Henriette*, gez. Tonjes, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

20 vs. zilver specie, *N. H. M.*
88 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
12 pakk. en 2 kn. manufact., 2 do. eetwaren, 2 do. laken, 1 kt. zijdenwaren, 3 kn. kat. garens, 4 do. glas en bronswerk, 1 kt. passementerie, 4 kn. zeep, 45 do. bier, 3 do. woll. goederen, 13 do. kramerijen, 10 do. beschuit, 2 do. speelkaarten, 2 do. fluweel, 2 do. metaalwerk, 100 mand. min water, 8 kn. sigaren, 1 kt. kaarten, 1 do. zijdengoederen, *H. en A. Straus.*
20 kn. groentens, 1 kt. manufact., 4 kn. papier, *van Ommeren, Rueb en co.*
20 hammen, *Kramer.*
25 mand. min water, 10 kn. glazen paarlen, *Engelhard en co.*
200 vs. boter, 10 vn. en 20 ks. bier, 15 bn. kurken, 100 hammen, 200 keld. genever, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
120 ankers groentens, 10 kn. en 10 ankers zuren, 35 vs. geslagt, 42 coll. diversen provisien, *Leon en Reiss.*
33 vn. porcelein, 1000 keld. genever, *Busing, Schröder en co.*
100 kn. bier, 60 hammen, 8/2 vs. spek, 5 do. geslagt, 12 do. groentens, *Order.*
3 kn. photogr. toestellen. *H. M. van Dorp.*
4 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
1 kt. zilverwerk, 1 do. modewaren, *Koelman.*
84 kn. wijn, *J. Cezard en co.*
2 bn. laken, *Schmidtmuller.*
1 kt. provisien, *Bauer.*
5 kn. manufact., *Niederer en co.*
2 kn. zijden, 12 do. shertings, *Pandel en Stiehaus.*
500 keld. genever, *Cassalette en co.*
500 keld. genever, *B. Kopersmit en co.*
11 kn. diversen, *Hunter, Houghton en co.*
1 kt. modewaren, 35 led. leggers, *C. Bahre en G. Kinder.*
80 keld. genever, *John Pryce en co.*
4 kn. kat. modewaren, 43 do. kramerijen en lederwerk, 22 do. ijzerwerk, 17 do. blikwerk en kramerijen, 2 do. lampen, 4 do. hoeden, 24 do. glaswerk, 193 vs. verfwaren, 1 kt. sarongs, 215 kn. eetwaren, 6 do. inkt, 22 do. zeep, 5 do. parfumerien, 3 do. kinder sokken, 50 bn. drills, *Gumprich en Straus.*
50 ks. kaas, *van Walchren en van Dorp.*
95 coll. manufact., *Wilson en co.*
3 kn. papier, *G. Kolff en co.*
10 kn. …………, *van den Broek.*
2 kn. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
63 kn. glaswerk, geldkisten en wasdoek, 103 vs. en 10 kn. ijzerwerk, 4 vs. diversen, 5 coll. meubelen, 19 vs. …………, *Hagedorn, Plump en co.*
1 kt. boeken, 2 kn. droogerijen, 6 do. schrijfbehoeften, 2 do. zink vormen, 3 do. photographie toestellen, 1 kt. speelgoed en lederwerk, 1 coll. en 5 kn. glaswerk, 9 coll. kramerijen, 1 orgel, 1 piano, 1 kt. zadels, 6 kn. meubels, 10 do. schilderijen, 2 do. gewr. bloemen, 2 do. zijden modewaren, 1 kt. mecanique voorwerpen, 1 do. cijlinders, 4 kn. lamp glazen, 1 kt. porcelein, 4 kn. modewaren, 1 kt. leder. 1 do. parfumerien, 2 kn. coiffures, 3 do. hemden, 3 de. hoeden, 2 do. flanel, 1 kt. monsters, 12 kn. provisien 6 do. likeuren, *L. Platon en co.*
2411 coll. en 1 vt., 26 mand. …………, 250 vuursteenen, 12 coll. stoomketels, 5 kn. machinerien, uitmakende 1 stoomboot, *Gouvernement.*
5 kn. wijn, *H. J. van Swieten.*
3 bn. manufact., 5 kn. diversen, *Mathieu, Ebbs. Ruijs en co.*
3 kn. manufact., *Schimmelpenninck en co.*
2 kn. krenten, 2 do. rozijnen, 50 vs. groentens, ……………
10 ks. …………, *Anemaet en co.*
2 rijtuigen, *ten Brinck en co.*
2 kn. koopmanschappen, *Dorrepaal en co.*
een partij steenkolen, fabriek *Patjarakan.*
1 kt. meubelen, 1 do. manufact., 3 kn. pendules, 1 kt. zijdenstoffen, 1 do. compositiewerk, 14 kn. glaswerk, 1 kt. modewaren, 1 do. porcelein, *Wehrij, Wille en co.*

Uitvoer.

Naar Singapore per Eng. brik *Omagh*, gez. Davidson, agt. Hunter, Houghton en co.

555 zakk. meel, *Aan boord gebleven lading van Australie.*
17 ijzeren ketels, 390 pic. suiker, 100 do. zwt. peper, *Hunter, Houghton en co.*
100 keld. genever, uit entrep., *Reynst en Vinju.*

AANGEBRAGTE REGALEN te Batavia,

VAN DEN 21 TOT 22 MAART 1862.

Van Nederlaud per *Jason*,

1 pak gem. G / NM
1 kistje gem. C V C te Rembang, van Cattenburg.
1 kistje Mevr. de wed: F. C. Steup te Soerabaija.
1 pakje J. F. van Manen Banjermassing.
1 pakje W. E. Schenck Lid der Algemeene Rekenkamer, te Batavia.
2 kistjes gem. T N°. ½.
2 vaatjes K N°. ½.

Van Nederland, per *Triton*,

1 pakje H. de Senerpont Domis te Soerabaija.
1 pakje O. van Rees Resident van Soerabaija.
1 kistje zaden voor 's Landsplantentuin te Buitenzorg.
1 kistje J. F. Langenberg adres Landberg te Batavia.

HANDELSBERIGTEN.

Te Batavia, den 28 Maart 1862.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN. VAN	TOT	AANMERKINGEN.
Arak Batavia……… Per legg.	60.—	70.—	verkoopen.
Cassia Vera	……	……	niet aan de markt.
Cochenille	……	……	Idem.
Cubeben	……	……	Idem.
Foelie N°. 1 Benkoelsche	25.—	40.—	naar kwaliteit.
Gom Elastiek……… Per pic.	77.50	87.50	levendige vraag.
〃 Benzoin	35.—	65.—	geen transactien.
〃 Dammar……… Per pic.	22.—	22.75	verkoopen.
Gutta Percha	……	……	niets op de plaats.
Huiden, Koe	3.—	3.50	zonder vraag.
〃 Buffel……… Per pic.	3.—	5.—	naar kwaliteit.
Indigo	5.—	……	voor le kwaliteit te Sam. met goede vraag.
Japan Boomwas	40.—	……	weinig kooplust.
Kampher. Japan per Balie	……	……	niet voorhanden.
Klapper Olie	22.—	28.—	verkoopen voor cons.
Koffij, Java	38.—	39.—	afgedaan.
〃 Padang	……	……	zonder voorraad.
Koper, Japansch	73.72	……	op vendutie verk.
Kruidnagelen……… Per pic.	46.—	……	zonder voorraad.
Notenmuscaat No. 1 Bank	50.—	60.—	zonder handel.
Peper, zwarte	17.—	18.—	afgedaan.
〃 witte	……	36.—	nominaal.
Rotting, Banjermassing	8.50	9.—	gewild.
〃 Padang	6.—	6.50	met verkoopen.
Rijst, Indramaijoe met zakken	225.—	……	afgedaan.
〃 Witte Batavia le kwalit.	185.—	220.—	geringe voorraad.
〃 〃 〃 2e 〃	150.—	200.—	levendige vraag.
〃 Carga	170.—	190.—	verkoopen.
Sandelhout	7.—	……	afgedaan.
Sapanhout Manila in Enterp.	3.—	……	nominaal.
〃 Java……… Per pic.	3.—	……	〃
Suiker No. 16	15.25	15.50	afgedaan.
Tabakbladeren	……	……	niet aan de markt.
Tamarinde	6.—	……	geen omzettingen.
Tin	85.—	……	met ger. voorraad.
Was, Timor	190.—	……	begeerd.

Wisselkoers.

Op Holland 6/m. dato á 99½% bij partikulieren.
〃 〃 〃 99% 〃 het Gouvernement.
〃 Londen 〃 Zigt 11.85 per £ 11.82½.
〃 China ƒ 2.75 per dollar nominaal.
〃 Singapore ƒ 2.74 per dollar verkoopen.
〃 Calcutta ƒ 123 per 100 Ca. Rs.
〃 Spetien. Sovereins ƒ 12.90.
〃 Ducaten 7, oude.
〃 6, nieuwe.
Mex. Dollars ƒ 2,70.

Te Samarang, 21 Maart 1862.

Koffij, ƒ 36,50— op lev. afgedaan.
Suiker No. 16 ƒ 16.— in krandjangs, op lev. afgedaan.
Indigo, ƒ 5.— le qualiteit afgedaan.
Koehuiden ƒ 65.— @ ƒ 66.— per kodie naar gewigt. } schaarsch.
Buffelhuiden, ƒ 52.— per kodie. }
Staart Peper, geen ter markt.
Rijst ordinairwit, ƒ 195. @ 200.— } per koijangs @ 28 pik. zonder zakken.
〃 carga, 〃 160. @ 180.— }
Klapper Olie, ƒ 23.—
Katjang 〃 〃 20.—
Rotting, ƒ 8.—
Kadjang Matten, ƒ 8.—
Wisselkoers op Holland 99½%.

Te Soerabaya, 19 Maart 1862.

Arak ℔ legg. ƒ 50,—
Cassia. Vera ℔ pic.
Huiden, Koe ℔ pic. ƒ 35.— @ ƒ 40.—
〃 Buffel ℔ pic. ƒ 14.— @ ƒ 18.—
Koffij, Java ℔ pic.
〃 West Ind. ber. ℔ pic. ƒ 39⅝.—
Kurkema ℔ pic.
Lange Peper ℔ pic. ƒ 14.— @ ƒ 15.—
Rotting ℔ pic. ƒ 7.— @ ƒ 9.—

Rijst, witte ℔ koij. ƒ 330 @ ƒ 360.—
〃 Carga ℔ koij. ƒ 240 @ ƒ 260.—
〃 Padang 〃 ƒ 190 @ ƒ 200.—
Sap. ℔ pic. ƒ 3.— @ ƒ 4.—
Suiker No. 16 ℔ pic. ƒ 15½.—
Tabaksbladeren ℔ pic.
Tamarinde ℔ pic.
Wisselkoers op Ned. 99½ @ 100%

Te Pasoeroean, 19 Maart 1862.

Suiker, No. 16 nominaal.
Rijst (witte) nominaal zeer schaarsch.
Id. (Carga ℔ koijang

Olie (klapper) ℔ pic. ƒ 26.—
Id. (katjang) ℔ pc. ƒ 24,—
Wisselkoers 99 @ 100 pCt.

Den 19den Maart waren in 's Lands pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1861.

DER FABRIEK.	PICOLS SUIKER. Gouv. levering.	Vrije beschikking.	GETAL BOUWS.
Wangoon Redjo	10,582— — *a.*	10,589— 25	407.
Ardjo Sarie	14,130— — *a.*	13,588— 85	471.
Ardie Redjo	15,230— 94	5,589— 42	353.
Yoso Wilangoon	7,560— 67	2,667— 30	307.
De Hoop	14,646— 07 *a.*	7,323— 03	433.
Djacatra Oost	9,800— — *a.*	8,056— 31	490.
De Onderneming	11,050— — *a.*	15,008— 46	425.
Wono Redjo	12,690— — *a.*	11,159— 87	423.
Kloerahan	10,304— — *a.*	14,599— 95	368.
De Goede Hoop	6,860— — *a.*	12,343— 67	245.
Gaijam	10,998— — *a.*	18,707— 17	423.
Becassie Oost	7,884— — *a.*	14,403— 80	292.
Dankbaarheid	7,056— — *a.*	8,419— 66	294.
Soeko Redjo	7,500— — *a.*	12,508— 24	300.
Kawis Redjo	11,888— —	5,906— 54	300.
Sarie Redjo	3,000— — *a.*	5,356— 07	150.
Pleret	11,556— — *a.*	7,626— 93	321.

Te zamen pic. suiker…… 172,735— 79 173,854— 52.
〃 koffij…… 177,134— 03

N.B. Van de Fabrieken met *a* geteekend, is de Gouvernements levering afgeloopen.

Restant Producten in 's Lands Pakhuizen op den 19den Maart 1862.

34,575— 92 picols suiker, oogst 1861.
36,567— 44 〃 koffij, 〃 1861.

Van elk in deze Courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet
H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, TE BATAVIA.